

Srebrna medalja Apimondie, podeljena reviji Slovenski čebelar – Vancouver 1999

KONGRESNO LETO – APIMONDIA 2003

letnik CV - leto 2003

4

SLOVENSKI ČEBELAR

LETO 1873 - ZAČETEK PERIODIČNEGA ČEBELARSKEGA TISKA NA SLOVENSLEM

ISSN 0350-4677

Janez Mibelič: Državni čebelarški seminar v Celju spet v znamenju rekordov

93

Janez Mibelič: Again, the National Beekeepers Seminar in Celje Is Marked by Records

THIS MONTH' WORK FOR BEEKEEPERS

Franc Grajzar: Beekeepers Jobs in AŽ Hives in April

96

Bojan Korbar: Beekeepers Jobs in Multy-Story Hives in April

100

Borut Preinfalk: Veterinary Advice for April

102

BEKEEPERS CONGRESS

Janez Mibelič: Points of Interest from the Meeting of Austrian Commercial Beekeepers

103

Norbert Jedločnik: The Second Part of the Meeting of Austrian Commercial Beekeepers

105

FROM SOCIETY LIFE

Vera Vojska: The Members of the Domžale Beekeepers Society Shall Take Part in the Preparations for the Apimondia Congress

106

THE ACTIVITIES OF THE INSTITUTE OF AGRICULTURE

Anamarija Plestenjak, Terezija Golob, Jasna Bertoncelf: What Is the Slovene Honey Like?

109

OUR BEEKEEPERS' EXPERIENCES

Stane Nosan: The Multi-Queen Colony Beekeeping (IIIrd Continuation)

112

Alenka Oder: Presentation of the Honey Drinks Section in Celje

113

Stane Plut: Introduction of the Web Group »Čebelar«

114

IN MEMORIAM

SMALL ADVERTISEMENTS

ČEBELARJEVA MESEČNA OPRAVILA

Franc Grajzar: Čebelarjeva opravila v AŽ-panju v aprilu

96

Bojan Korbar: Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih v aprilu

100

Borut Preinfalk: Veterinarski nasveti za april

102

ČEBELARSKI KONGRES

Janez Mibelič: Zanimivosti s srečanja avstrijskih poklicnih čebelarjev

103

Norbert Jedločnik: Drugi del srečanja avstrijskih poklicnih čebelarjev

105

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Vera Vojska: Člani ČD Domžale bodo sodelovali pri pripravah na kongres Apimondie

106

PRODAJA ČEBELJIH PRIDELKOV

Anamarija Plestenjak, Terezija Golob, Jasna Bertoncelf: Kakšen je slovenski med?

109

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

Stane Nosan: Večmatično čebelarjenje (III. nadaljevanje)

112

Alenka Oder: Predstavitve sekcije medenih pijšč v Celju

113

Stane Plut: Spletna skupina »Čebelar« se predstavi

114

V SPOMIN

115

MALI OGLASI

116

OBVESTILO VSEM ČEBELARJEM

Z vstopom Slovenije v EU, se bo odprlo veliko tržišče za slovenski med. Čebelarji se moramo na to pripraviti, če želimo imeti od tega tudi korist. Naš med je sicer že znan in cenjen, vendar zdajšnje stroge zahteve na tem trgu ne dovoljujejo več nobenih ostankov zdravil! Poglavitni vzrok za nedovoljenih ostankov v medu je zdravljenje varoze. Napočil je čas, ko moramo nujno nekaj ukreniti. Komisija za zdravstveno varstvo čebel je zato izdelala program zatiranja varoe – Doktrino, ki temelji samo na uporabi naravnih kislin, ki so tudi naravna sestava medu, s tem pa se izognemo tudi problemu ostankov v medu. V Doktrini so predstavljene samo temeljito preizkušene metode zdravljenja, uporabne za male in velike čebelarje. Upravni odbor ČZS je Doktrino že sprejel kot uradni program ČZS, v kratkem pa bo dosegljiva v čebelarških društvih in pri veterinarjih. V naslednjih številkah SČ bo Doktrina podrobno predstavljena z natančnimi navodili in vsemi potrebnimi informacijami za njeno izvajanje.

Komisija za zdravstveno varstvo čebel pri ČZS

JANEZ MIHELČ,
dipl. univ. biol.

DRŽAVNI ČEBELARSKI SEMINAR V CELJU SPET V ZNAMENJU REKORDOV

Čebelarstva zveza Slovenije in Celjski sejem sta 1. in 2. marca letos na celjskem sejmišču znova uspešno organizirala 26. državni čebelarški seminar in mednarodno čebelarstvo razstavo. Prireditve v Celju se je udeležilo rekordno število obiskovalcev, saj jo je v dveh dneh obiskalo več kot 3000 čebelarjev iz Slovenije, Hrvaške in Avstrije. To kaže, da je prireditve med čebelarji dobro sprejeta, je pa tudi vsako leto bolj organizirana. Prihodnje se nam obetajo še večje možnosti, saj bomo po vstopu Slovenije v Evropsko unijo brez dvoma privabili več čebelarjev in tudi razstavljalcev iz Avstrije in Italije.

Prireditve, ki je drugič potekala dva dni, je v soboto odprl podpredsednik Čebelarstva Slovenije g. Avgust Gril. Najprej je pozdravil čebelarke in čebelarje ter vse goste, med njimi še posebej državno sekretarko mag. Vido Čadonič - Špelič z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je zastopala ministra Francija Buta, državnega sekretarja Franca Simončiča, podsekretarko mag. Miro Zupanc - Kos, g. Petra Vriska iz Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije, gosta iz tujine, dr. Gerharda Liebiga in inž. Josefa Ulza ter veterinarje specialiste. Pozdravil je tudi čebelarje iz sosednje Hrvaške, Italije in Avstrije.

Vse navzoče sta nato nagovorila mag. Vida Čadonič - Špelič in g. Peter Vrisk. Poudarila sta pripravljenost ministrstva in Kmetijske zbornice za prihodnje še tesnejše sodelovanje s čebelarji. Skušali bodo prisluhniti zahtevam čebelarjev pri njihovih problemih, predvsem glede pravične obdavčitve in boja za status čebelarjev. Peter Vrisk je izrazil veselje, ker bo ČZS v kratkem postala polnopravna članica KGZS in si prek zbornice prizadevala za ustrežnejši status čebelarstva v okviru slovenskega kmetijstva.

Po pozdravnih nagovorih je sledil strokovni del srečanja. Kot prvi je besedo prevzel g. Josef Ultz, svojo pozornost pa je namenil predvsem zakonskim določilom Evropske unije glede čebeljih pridelkov. Naše čebelarje je opozoril zlasti na predpisane označbe, ki jih mora vsebovati nalepka na kozarcu za med, namenjenem za javno prodajo ali prodajo na domu. Pravila so stroga predvsem glede ostankov v medu, žal pa so tovrstne analize zelo drage. Kot je povedal, so v Avstriji že uničili večjo količino medu, v kateri so našli ostanke antibiotika. G. Milan Meglič, ki je oba dneva prevajal referate gostov iz tujine, je nato v predavanju z naslovom *Kontrolirana pridelava medu v Sloveniji včeraj, danes, jutri* opozoril slovenske čebelarje na to, kako pomembno bo v prihodnje ponuditi tržišču neoporečne čebelje pridel-

ke. Po njegovem mnenju bo to zmož le čebelar, ki bo obvladal dobro čebelarstvo prakso ter se ravnal po sistemu kontrolirane pridelave medu, ki jo je v Sloveniji organizirala ČZS s svojim projektom KBZ, in v njem tudi sodeloval. Mag. Mira Zupanc - Kos je v predavanju z naslovom *Veljavna zakonodaja za med v RS* predstavila ukrepe politike, ki jo na področju zagotavljanja kakovostne prehrane izvaja Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Za kakovostno blago, ki v celoti ustreza zahtevam porabnikov, je tudi lažje najti trg, je poudarila.

Prav tako se trudijo, da bi z novim projektom oz. znaki razlikovanja povečali razpoznavnost posebej kakovostnih živil na tržišču. Za ta namen je predstavila štiri označbe, ki so namenjene tudi čebelarjem. Te so: označba za geografsko poreklo, geografska označba, označba za višjo kakovost in ekološki znak. Z njenim referatom je bil končan prvi del sobotnega dela posvetovanja.

Po odmoru za kosilo je bila popoldne okrogla miza z naslovom *»Najnovejše informacije o kongresu Apimondia 2003«*. Na njej so nastopili člani organizacijskega odbora kongresa in vodja projekta v Cankarjevem domu g. Gorazd Čad. Ta je navzoče spomnil, da bo svetovni kongres čebelarjev Apimondia 2003 potekal v Ljubljani, ter ponovil želje organizacijskega odbora, da bi se v priprave na kongres vključilo čim večje število članov ČZS, ti pa si bodo v zameno za sodelovanje pri organizaciji kot prostovoljci, razstavljalci ali kako drugače zagotovili različne ugodnosti. Kot je povedal, naj bi se po prvih ocenah v Ljubljani zbralo tisoč rednih udeležencev ter od 4000 do 8000 enodnevnih obiskovalcev z vseh celin. Od te prireditve bo poleg čebelarjev imela največjo korist država Slovenija oziroma njeno gozdarstvo, je še poudaril, zato organizatorja ČZS in Cankarjev dom pričakujeta ustrezno pomoč Vlade R Slovenije pri izvedbi tako velikega in pomembnega projekta. Ta je decembra lani že sprejela sklep, da bo pokroviteljica tega velikega kongresa, to pa je zelo pomembno za oba organizatorja. Čebelarje je nato seznanil s popusti, ki jih bodo ob nakupu vstopnic dobili tisti člani ČZS, ki bodo kakor koli sodelovali pri pripravah na kongres. Vodja programskega dela dr. Poklukar je poročal, da je za kongres prijavljenih več kot 400 referatov, številni z zelo zanimivo vsebino.

Vsi predsedniki pododborov so nato poročali o pripravah na kongres, potem pa je sledila razprava. Čebelarje so najbolj zanimali cene vstopnic in popusti. Predstavniki prekmurskih čebelarjev je predlagal, da bi razstavo podaljšali za en dan in da bi madžarskim čebelar-

V imenu MKGP je čebelarje pozdravila mag. Vida Čadonič - Špelič.

jem omogočili ogled po nižji ceni. Podobne težave imajo tudi z drugimi čebelarji z Vzhoda.

Dopoldanski del drugega dne seminarja je bil namenjen problematiki zatiranja varoe. Pred začetkom je vse navzoče čebelarje, ki jih je bilo po naših ocenah približno tisoč šeststo, med njimi tudi številni iz Hrvaške, pozdravil predsednik ČZS g. Lojze Peterle. Na kratko je povzel dosežke in prizadevanja ČZS, da bi zavarovali kranjsko čebelo v Evropski uniji, omenil je zahtevo po ureditvi statusa čebelarjev, vendar ČZS, žal, še ni uspelo prepričati odgovornih, da bi se lotili reševanja tega problema. Čebelarje je še povabil, naj tako množično kot v Celju sodelujejo tudi pri pripravah na kongres Apimondie, kar številni že počnejo, in se udeležijo samega kongresa.

Sekcija za medene pijače pri MCZ Maribor se je predstavila na razstavi v Celju.

Sledil je strokovni del prireditve. Kot prvi je imel zelo zanimivo predavanje dr. Gerhard Liebig, ki je jedrnatno predstavil izkušnje pri zatiranju varoe s kislinami in timolom ter svoj način biološkega zatiranja varoe z obnovo družin in nekaterimi drugimi ukrepi. Njegov referat bomo objavili v eni od prihodnjih števil Slovenskega čebelarja.

V razpravi s čebelarji pa je beseda tekla o različnih problemih v čebelarstvu. Zanimivo je, da na nosemo ne gleda kot na problem, ki bi se ga lahko lotili z zdravitimi. Kot je zagotovil, sam tega problema nima, ker čebelarji z zelo močnimi družinami, ki so selekcionirane v panjih z velikimi plodišči. Po njegovem mnenju je namreč noseča bolezen šibkih družin. Glede različnih pasem čebel in buckfaške čebele je menil, da med njimi ni velikih razlik, če jih zna čebelar pravilno množično odbirati. Vsako matico iz panja, katerega čebele ga opikajo, nemudoma uniči in jim doda drugo, vzrejeno iz mirne družine. Prav to postaja v Evropi ena najpomembnejših lastnosti čebel. Jeseni pusti le matice, ki prinesejo več kot 120 odstotkov povprečja čebelnjaka. Po njegovem je zelo pomembna selekcija čebel, uspehi pa so hitro vidni samo, če selekcijo izvajamo na zelo velikem številu čebeljih družin. V šali – ali pa tudi ne – se je pohvalil, da so njegove čebele najboljše na svetu. Veliko skrbi namenja pomlajevanju družin. Takoj spomladi z nekaj sati s pokrito zalego pripravi močno brezmatično družino, t. i. starter, v katerem vzreja matice. To pozneje uporabi za oblikovanje majhnih družin, ki jih do jeseni okrepi in so pripravljene za novo sezono. S svojo značilno neposrednostjo je udeležencem povedal še veliko praktičnih nasvetov in mnenj, med drugim tudi to, da so za sodobno čebelarjenje primerni le nakladni panji, vendar ne kateri koli. Sam je privrženec LR-panja, zavrača pa DB-panj, ker ima dve meri satnikov, to pa pov-

Podpredsednik g. Avgust Gril je odprl 26. posvetovanje v Celju.

Dr. Liebzig si je v družbi s predsednikom Lojzetom Peterletom z zanimanjem ogledal novo izdajo knjige dr. Riharja.

zročja več problemov, med drugimi je težavnejša tudi zamenjava starega satja, saj čebelar satja ne more sortirati med točenjem, ampak mora posebej pregledati plogišče. Na vprašanje čebelarjev, kako naj nakladne panje zavarujejo proti medvedu, je odgovoril, da v Nemčiji pač ni medvedov, zato tega problema ne pozna. Ena izmed utemeljitev nekaterih naših čebelarjev, ki vztrajajo pri listovnih panjih, je namreč tudi ta, da je nakladni panj lahek plen za medveda, listovni panj na tovarnjaku pa mu je veliko težje dosegljiv.

Pri čebelarjenju je zanj najpomembnejše, da so oprema in tudi postopki čim preprostejši, da lahko delo opravi s čim manj napora in s čim manjšimi stroški. Brez dvoma je dr. Liebzig zelo dober raziskovalec in hkrati tudi dober čebelar praktik, te kombinacije pa v praksi ne srečamo prav pogosto.

Nato je mag. Mira Jenko - Rogelj s sodelavci predstavila zatiranje varoe z novim hlapilnikom za mravljinčno kislino, ki ni občutljiv na temperaturo. Hlapilnik je izdelan zelo praktično, saj ga je mogoče obesiti na notranjo stran vratice AŽ-panja, zato lahko le upamo, da se bo izkazal tudi v vsakdanji praksi, saj je neenakomerno izhlapevanje velik problem hlapilnikov.

Dr. Jože Šnajder je predstavil projekt sonaravnega zatiranja varoe v slovenskem čebelarstvu. Lahko rečemo, da je bil že čas za enoten pristop k zatiranju varoe na način, ki ni škodljiv in nevaren za čebelje pridelke. Model sonaravnega zatiranja varoe je usklajen s stroko in odgovornimi na tem področju. Natančneje bomo o tem modelu zatiranja varoe poročali v eni prihodnjih številki naše revije.

Mag. Ivo Planinc in dr. Aleš Gregorc sta predstavila

več let trajajočo raziskavo o uporabi oksalne kisline pozimi, in to z dvakratno aplikacijo ob koncu leta, ko naj v družinah ne bi bilo več zalege. Poskus je potekal od leta 1998 do leta 2001. Leta 1999 sta avtorja v Vipavski dolini izvedla poizkus pri katerem sta uporabljala tri koncentracije oksalne kisline, 2,9, 3,4 in 3,7-odstotno (t. i. italijansko raztopino) z dvakratnim zatiranjem, jeseni in v začetku zime. Ugotovila sta, da so čebelje družine spomladi pri dvakratni uporabi 3,7-odstotne raztopine oksalne kisline močno oslabele, pri 2,9-odstotni raztopini pa družine niso oslabele. Učinkovitost zatiranja pa je bila v vseh treh primerih okoli 99-odstotna.

G. Milan Meglič je v svojem referatu z naslovom *Varoa in apitebnični ukrepi* opisal vse metode, ki jih čebelarju omogoča zatiranje varoe brez uporabe kemije.

Pomemben dogodek na letošnjem seminarju v Celju je bila tudi predstavitev ponatisov dveh dopoljenih izdaj najuspešnejših knjig dr. Jožeta Riharja, in to pete dopolnjene izdaje knjige *Čebelarjenje v nakladnem panju* in druge dopolnjene izdaje knjige *Mana iglavcev – napovedovanje gozdnega medenja*, ki sta izšli pri založbi Pan San iz Ljubljane. Knjigi sta lepo oblikovani in pregledni, tako da bosta odlična priročnika za mlade robove čebelarjev.

Letošnje dvodnevno posvetovanje slovenskih čebelarjev je bilo zelo uspešno, in to vsestransko. Zadovoljni smo lahko z dobro organizacijo tako seminarja kot tudi razstave. Sodelovanje s Celjskim sejmom je gotovo tudi letos zelo povečalo kakovost prireditve. Za izjemo pestro in bogato ponudbo si vse pohvale zaslužijo tudi razstavljavci in inovatorji. Vsi skupaj smo si ob koncu zaježeli, da bi se prihodnje leto srečali v še večjem številu že kot člani velike družine evropskih narodov. O razstavi in drugih dogodkih v Celju pa več v prihodnji številki naše revije.

Inž. Ulzu je s prevajanjem pomagal g. Milan Meglič.

Čebelarjeva mesečna opravila

FRANC GRAJZAR,
Vir pri Domžalah

ČEBELARJEVA OPRAVILA V AŽ-PANJU V APRILU

Zdaj smo že dočakali pravo pomlad. Sonce greje močneje, dnevi so daljši, ozračje je toplejše, vendar je vreme ta mesec še zelo muhasto in pogoste so spremembe. Večkrat nam povzroči večjo škodo, zlasti če se temperature spustijo pod ničlo in že pripravljene cvetni nastavki pozebejo. Predvsem v Prekmurju, včasih

pa tudi na Primorskem, smo zato ob akacijevo pašo, ki jo sicer pričakujemo maja. Kljub temu pa je povprečna dnevna temperatura za skoraj 6 °C višja kot marca in doseže 10 °C. Povprečna najvišja dnevna temperatura je 15,4 °C, izmerjena absolutna najvišja pa je bila celo 29,3 °C. Povprečna najnižja dnevna temperatura je 4,7 °C, absolutna najnižja pa –3,6 °C. Jasnih dni je celo več kot maja ali junija. Povprečno trajanje sončnega obsevanja v tem mesecu je že 162 ur. Podatki so zbrani na podlagi 30-letnega merjenja, med Ljubljano, Mariborom in Mursko Soboto pa ni večjih razlik. Seveda pa so razlike večje v primerjavi z Gornjo Savo dolino (Rateče) in Primorsko (Portorož).

Vreme je torej zelo raznoliko, a rastlinam vendarle omogoča bujen razvoj. Prebujajo se še intenzivneje kot marca. Narava se pokaže v vsej svoji cvetoči lepoti. V gozdu cveti borovnica, ki daje čebelam, če je ni uničila slana, zelo dobro razvojno pašo in s katere lahko prinesejo že toliko medicinine, da se okrog zalege pojavijo medeni venci. Zelo vzpodbudna je ta mesec divja češnja, ki čebele zelo privlači, le da je treba misliti tudi na rek starih čebelarjev: »Češnjev cvet – čebelja smrt«. Češnja namreč privabi čebele, v tem obdobju pa zelo radi zapihajo mrzli vetrovi, tudi z dežjem, in čebele ostanejo na češnjevih cvetovih ali na tleh. Aprila zacvetijo tudi drugi koščičarji, kot so vrtno češnje, slive, marelice itd., vendar na njih čebele dobijo predvsem cvetni prah in le malo medicinine, večjo korist imajo sadjarji, saj čebele oprašijo sadna drevesa. Proti koncu meseca lahko začne cveteti tudi drugo sadje (jabolka, hruške itd.). Med pomembnimi cvetočimi rastlinami zdaj cveti tudi regrat, ki se je v zadnjih letih zelo razrasel po vrtovih in travnikih, ob ugodnem vremenu pa čebele na njem naberejo že nekaj presežka medu in dovolj za razvoj družin zelo potrebnega cvetnega prahu. Seveda se cvetenje zavleče še v maj. Pomembna je še oljna ogrščica, zlasti v krajih, kjer je bila posejana na večjih površinah. Na tej lahko čebele naberejo med za prvo toče-

nje. V gozdu, na vrtovih in travnikih ter ob potokih cvetijo v tem mesecu še številne druge rastline. V vsakem primeru imajo čebele ob ugodnih vremenskih razmerah aprila »pogrnjeno mizo« za bujen razvoj.

Ureditev pridobitnih panjev

Zaradi pospešenega prebujanja cvetočih rastlin se ta mesec še bolj intenzivno nadaljuje razvoj čebeljih družin. Čebelje gnezdo se povečuje, zalega pa širi. Zdaj je treba čebelje družine pregledati. V začetku meseca, vsaj do 10. aprila, že lahko pričakujemo toplejši dan, ko se bomo lotili dela. Pripravimo svoj panjski dnevnik, izjema so le tisti čebelarji, ki imajo na vratih panjev že obešene evidenčne liste. Ugotavljamo in zapisujemo ocenjeno moč družine, število satov pokrite zalege, ocenjeno zalogo hrane in kakovost matice. Matico ocenimo glede na strjenost in obseg zalege. Ob tem preverimo tudi videz zalege in ali morda pokrovčki kažejo na sum hude gnilobe čebelje zalege. V tem primeru moramo poklicati območnega veterinarja specialista za čebele. Če je mogoče, poiščemo matico, in če je brez oznake, ji to prilepimo. Zdaj veliko lažje najdemo matico kot pozneje, ko je v panju že veliko čebel. Označeno matico pa bomo pozneje veliko lažje našli med množico čebel, in če ima številčno oznako, bomo zlahka ugotovili, iz katerega panja je, če nam bo morda med pregledovanjem po nesreči padla na tla.

Po pregledu ukrepamo glede na ugotovljene podatke. Najprej moramo dodati manjkajočo zalogo hrane družinam, pri katerih smo ugotovili pomanjkanje. Lahko se zgodi, da zaradi slabega vremena dalj časa ni dotoka hrane iz narave. V tem primeru moramo krmiti vse družine. Ker je zaleganje zdaj intenzivno, je velika tudi poraba hrane. Nikakor ne smemo dovoliti, da družine ne bi imele stalno dovolj velike zaloge hrane, saj bi začele porabo omejevati, to pa bi vplivalo na zmanjšanje zaleganja. Pozneje bi se nam to hudo maščevalo. Pri tem moramo paziti, da ne pretiravamo, saj bi s preveliko količino dodane hrane čebele preobremenili, pa tudi omejili zaleganje.

Ob pregledu smo glede na obseg zalege ocenili kakovost matice. Če je ta precej pod povprečjem, je najbolje, da dodamo družino iz rezerve, vendar jo moramo prinesiti z drugega stojišča, če je to le mogoče. Sicer pa moramo to prej predvideti in nekaj rezervnih družin vsaj 14 dni pred tem posegom prepeljati k drugemu čebelarju, ki je od našega stojišča oddaljen naj-

manj 3 km. (Kakšni so predpisi glede premeščanja čebel iz kraja v kraj lahko preberete v veterinarskih navodilih za prejšnji mesec.) Matico v pridobitnem panju uničimo, šele nato pa dodamo rezervno družino. Prav tako jo lahko iz panja odvezujemo skupaj z dvema satoma zalege ali celo samo enim in satom medu ter oblikujemo drugo rezervno družino, ki ji bomo pozneje matico zamenjali z mlado, letošnjo. V obeh primerih pazimo na zadostno število čebel. Tudi novo rezervno družino moramo prenesti na drugo stojišče. Če smo marca spregledali, zdaj še lahko najdemo kakšno družino s trotovsko zalego. V tem primeru zložimo vse sate iz panja na kozico, vstavimo rezervno družino, čebele z vseh satov trotovca pa ometemo vsaj 20 m stran od čebelnjaka. Čebele si bodo potem same izprošile vstop v prejšnji panj.

Tako smo zdaj poskrbeli, da je stanje vseh družin v pridobitnih panjih normalno: imajo zadostno količino hrane, v njih je zadovoljivo število čebel, imajo dovolj zalege in dobro matico. S tem imajo vse družine približno enake možnosti nadaljnjega razvoja. V tem primeru jih zdaj vsaj deset dni lahko pustimo pri miru. Spremljamo le njihov let pred panji, skozi mrežico v okencu pa opazujemo povečevanje števila čebel. Razumljivo je, da moramo poskrbeti tudi za preostale rezervne družine.

Premišljeni posegi v panje

Vse, kar sem napisal za prve tri mesece leta, so stalne naloge čebelarja, ki jih mora izpolniti, da vsem družinam omogoči intenziven nadaljnji razvoj oz. jim vzpostavi osnovne razmere za delo v najpomembnejšem obdobju življenja čebel. To velja za vse vrste panjev. Pri nadaljnjih opravilih v čebeljih družinah mora čebelar pokazati vse svoje znanje, da bo dosegel želeni cilj. Rezultat dela in znanja so ob koncu sezone pridelani kilogrami medu, ne glede na pašne in vremenske razmere. Torej bo tisti čebelar, ki upošteva priporočila o pravilni oskrbi, zdravju čebel, pravočasni pripravi čebel za pašo, prevozu čebel v tisti kraj, kjer je paša, itn., tudi ob slabši paši dosegel boljše rezultate v primerjavi s tistim, ki tega ne bo upošteval.

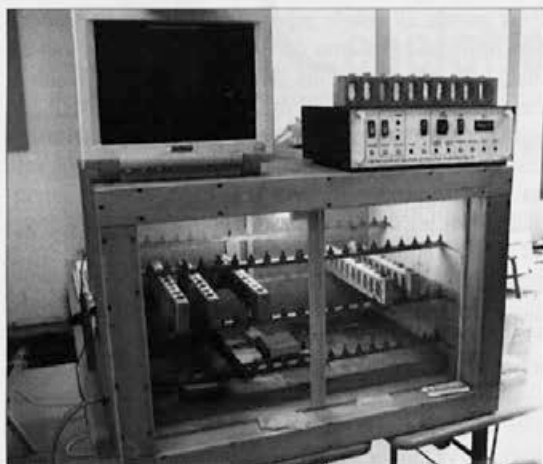
Za mlajšega čebelarja ali začetnika ne bo odveč, če bo še enkrat vzel v roke kakšno čebelarstvo literaturo in se še posebej poglobil v biologijo čebel in biologijo varoe (zaradi ugotavljanja napadenosti in izvajanja apitehničnih ukrepov). V tem sestavku je premalo prostora, da bi podrobneje pisal tudi o biologiji. Odslej bodo namreč morali biti vsi posegi v čebelje družine zelo premišljeni. Izkušeni čebelarji različno oskrbujejo čebele, domala vsak na svoj način. Kljub temu pa moramo vsi slediti razvoju družin in skrbeti, da jim v panjih ne bo primanjkovalo prostora. Zalega in število čebel se aprila tako hitro povečujeta, da temu komaj sledimo.

V drugi polovici meseca se bomo lotili širitve čebe-

ljega gnezda ali čebele zaposlili z graditvijo satja, odvisno od tega, kako smo čebele prezimovali. To bolj ali manj velja za osrednji del Slovenije, drugod se lahko ta čas pomakne za teden ali dva naprej ali nazaj. Veliko je odvisno od vremena, tako da tudi vegetacija lahko bodisi prehitva bodisi zaostaja za teden dni ali več glede na večletno povprečje. Prav zato mora čebelar spremljati razvoj, saj bo nadaljnje ukrepe le tako lahko izvajal ob najbolj primernem času, to je ne prezgodaj in ne prepozno. Življenjski prostor čebel moramo torej prilagajati trenutnim potrebam posamezne družine. Stopnja razvoja ni pri vseh družinah enaka, zato omenjenih ukrepov ne bomo izvajali ob istem času.

Vedno in tako tudi ta mesec moramo posamezne družine predvsem opazovati pred panji oz. pred žreli. Predvsem začetniki bi radi pogosto odpirali panje, da bi videli, kaj se v njih dogaja. Vedeti moramo, da je vsak poseg v panj za čebele stres, posledica tega pa je upočasnjena razvoj. Če se to zgodi med pašo, je zato manjši tudi donos. Zato moramo vedno vedeti, zakaj bomo panj odprli. Vsekakor mora biti posegov v panj čim manj. Pred žrelom panja lahko ugotovimo, ali je družina brezmatična, ali je paša, ali je panj že prenapolnjen z medom, ali se družina pripravlja na roj, ali je družina prešibka, ali jo druge čebele ropajo, ali čebele prinašajo cvetni prah ali tudi med itd. Nekatere stvari vidimo tudi na mrežičah okenc, predvsem moč družine in to, ali družina sedi na roju. S prisluškovanjem za okenci slišimo, ali družina morda šumi in je lahko brezmatična. Morda slišimo celo petje matice. Takrat moramo hitro poseči v panj, da nam roj ne uide.

Torej po 20. aprilu, če smo glede na vse omenjeno ugotovili, da je to pravi čas, bomo pri čebelarjenju v standardnem 9- ali 10-satnem AŽ-panju, če smo prezimovali samo v plodišču, tj. v spodnji etaži, pogledali, ali so vse ulice zasedene, ali čebele podsedajo in imajo vsaj sedem zaleženih satov. V tem primeru nastavimo medišče oz. zgornjo etažo napolnimo s sati, satnicami in gradilnim satnikom. Vsaka družina naj bi na leto izdelala vsaj pet satov. Mlado satje je eden izmed temeljnih pogojev za higiensko pridelavo medu. Čebelarji dodajajo satnice zelo različno; eni jih dodajo več, drugi pa manj hkrati. Sam postopek poenostavim in takoj dodam v medišče po pet satnic ali štiri satnice in gradilnik, odvisno od tega, ali sem gradilnik dodal že prej ali sem ga pustil od jeseni. Preostanek prostora zapolnim s čim mlajšimi sati, ki sem jih odbral že jeseni ali zgodaj spomladi. Satnice in sate razporedimo v medišče izmenično: satnica – sat – satnica – sat itn. Če je vsaj kakšen sat malce meden, bodo čebele medišče hitro zasedle. Ker navadno ta mesec cvetita regrat in divja češnja, začnejo čebele ob ugodnem vremenu v medišču kmalu graditi satje. Ko je to vsaj na pol zgrajeno, vsaki družini pre-

Računalniško vodeni inkubator za matice g. Bedeka in Groma. Foto: F. Grufzar

mestimo po dve načeti satnici in gradilnik v plodišče, v medišče pa po tri sate pokrite zalege.

Ponekod je lahko v plodišču preveč hrane, tako da ta matico ovira pri zaleganju. Zato kakšen tak satčasno premestimo v medišče, ki ga obvezno označimo, da ga pozneje odvezamo in shranimo za pripravo rezervnih družin. Takih satov nikakor ne smemo pustiti v medišču, ker bi pozneje iz njega točili sladkor namesto medu. Včasih se zgodi, da je tedaj, ko bi bil čas za nastavljanje medišč, vreme zelo hladno. V tem primeru to delo raje odložim in počakam, da se ogreje. Če se to zgodi, potem po potrebi opravim nastavljanje in premeščanje satov hkrati, vsaj pri nekaterih panjih.

Nekatere družine so po moči in obsegu zaleženih satov nekoliko v zaostanku. Če pri teh ugotovimo, da je matica videti v redu, je mlada in lepo zalega, bomo taki družini dodali od enega do tri sate zalege, odvisno od tega, koliko jih bomo imeli na razpolago. Za ta namen odvezamo zalego iz rezervnih družin, ki jih nismo uporabili za zamenjavo v pridobitnih družinah. Tam, kjer smo odvzeli sate z zalego, vstavimo satnice. Družine, ki smo jim dodali zaležene sate, se bodo kmalu izenačile z boljšimi. Sam v tem obdobju nikoli ne slabim dobrih družin zaradi izenačevanja, ampak le pomagam šibkejšim.

Ta opravila navadno izvajamo ob koncu aprila, odvisno od vremenskih in drugih razmer, nekoliko prej ali nekoliko pozneje. Pri tem iz gradilnika ne pozabimo izrezovati pokrite trotovine. Z vsako varoo, ki jo s tem odstranimo, zmanjšamo njihovo razmnoževanje. Pomembno je tudi, da imamo v panjih testne vložke, saj prav z njimi dobimo informacije o napadenosti z varoo. Panje odenemo, kot so bili odedi doslej. Tisti, ki prezimujejo v obeh etažah, bodo ta mesec dodali le satnice,

če so že prejšnji mesec odvzeli slabe in stare sate. V vsem drugem postopajo enako.

Številni čebelarji imajo panje s povečano prostornino, ki so pri nas poleg standardnih AŽ-panjev največ v uporabi. To so predvsem Kirarjevi panji, AŽ-panji z zakladami, trietažni AŽ-panji, 12-satni AŽ-panji in Kozinčevi panji. Čebelarji poskušajo s temi panji boljše izrabiti intenzivne čebelje paše in s čim manj dela natočiti več medu. Tudi pri preprečevanju spomladanskega rojenja imajo več možnosti. Tehnologija čebelarjenja v vsakem od teh panjev je nekoliko drugačna. O njih je bilo v Slovenskem čebelarju že veliko napisanega, zato naj tisti, ki bi želeli o tem zvedeti kaj več, preberejo članke avtorjev ali praktikov čebelarjenja v teh panjih.

Računalniki v čebelarstvu

Kaj bomo z računalniki v čebelarstvu? Ali to sploh sodi v čebelarjeva mesečna opravila? Živimo v dobi velikega tehnološkega napredka, še zlasti v računalništvu. Ta posega v vsa področja človekovega življenja, zato se mu tudi čebelarji ne moremo izogniti in prav je, da začnemo o tem razmišljati nekoliko širše. Sicer pa vsi čebelarji, ki se udeležujejo različnih predavanj, predvsem v Čebelarškem centru ali na državnih čebelarških seminarjih v Celju, lahko vidijo, da brez teh naprav ne gre več. Naši čebelarški strokovnjaki dobro poznajo nove informacijske tehnologije. Svoja predavanja nam veliko bolj nazorno kot doslej posredujejo prek osebnih računalnikov in ustreznih multimedijskih programskih paketov (prek računalniških naprav nam posredujejo filmsko, slikovno, govorno in pisano gradivo).

V veliko pomoč čebelarjem je računalniški program, ki ga uporablja opazovalno-napovedovalna služba pri ČZS. Na podlagi tega programa 15 elektronskih tehtnic, nameščenih v izbranih središčih gozdnih sestojev po vsej Sloveniji, vsak dan v ČZS sporoča stanje na tehtnici. Tako lahko čebelarji na telefonskem odzivniku vsak dan dobimo sveže podatke o medenju, ti podatki pa so zelo pomembni zlasti za čebelarje prevažalce. V tem pogledu pri nas prav gotovo ne zaostajamo za razvitim svetom. Ne samo to, bili smo prvi, ki smo uvedli ta sistem, največja zasluga za to pa gotovo pripada vodji te službe.

Kaj pa posamezni čebelarji? Vedno več čebelarjev prikazuje svoja čebelarstva na spletnih straneh in s tem širšemu občinstvu odpira okno v življenje čebel. Morda bomo koga s tem privabili v naše vrste, ali ga navdušili za uporabo in uživanje čebeljih pridelkov. Na ta način tudi porabnike boljše in hitreje seznanjamo z njihovimi lastnostmi in koristmi. Svojo spletno stran na internetu ima tudi Čebelarška zveza Slovenije (<http://www.cebelska-zveza-slo.si/>). Tam najdemo veliko koristnih podatkov: o sestavi ČZS, pravilih, izobraževanju, zakonodaji, pravnih in aktih s področja čebelarstva, o literaturi in

izobraževanju, o vzrejalcih matic, zdravstvenem varstvu in preventivi ter o prehrani čebel. Objavljena so tudi različna obvestila o predavanjih in seminarjih, o Apimondii, poročila s strokovnih posvetovanj itd. Svoje spletne strani imajo tudi nekatera društva in območne čebelarске zveze. Tisti, ki obvlada kakšen tuj jezik, pa ima neomejeno možnost seznanjanja z novostmi v čebelarstvu z viri s celega sveta. Na spletni strani interneta deluje tudi skupina čebelarjev (<http://groups.yahoo.com/group/cebelaarji/>), ki je namenjena medsebojnemu obveščanju in katere član sem tudi sam. Vanjo je doslej vključenih približno 60 čebelarjev, predvsem mladih, in nekaj starejših. Razpravljamo o vseh problemih, ki se pojavljajo v našem čebelarjenju, ter si izmenjujemo izkušnje o zdravljenju čebel, prevozih na pašo, medenju, panjih, kristalizaciji medu, napajalnikih za čebele, medicini in vsem drugem. Vsak mesec izmenjamo od 60 do 180 sporočil. Vključeni so tudi nekateri čebelarji iz tujine.

Kot je videti, mlajši čebelarji vse bolj uporabljajo računalnik za svoje čebelarjenje, za zdaj sicer bolj za informativne namene. Prepričan sem, da se bo sčasoma uveljavil tudi pri vodenju dnevnikov naših čebelarstev, najprej pri vzreji matic, nato pa tudi pri sledenju kakovosti matic. V tujini že obstajajo tovrstni programi. Tako je denimo nemški program, imenovan STOCKI, neka vrsta elektronske kartice panja; kupiti ga je mogoče za 100 evrov. Vanj lahko vpisujemo vse podatke o matici, moči, donosih medu, agresivnosti, napadenosti z varo in številne druge, da ne naštevam vseh. Na podlagi teh podatkov računalnik za vse družine v čebelnjaku izračuna, katere matice imajo tiste najboljše lastnosti, ki bi jih pozneje lahko izrabili za vzrejo. Seveda bi za ta namen potrebovali prenosne računalnike, vendar so ti za zdaj še zelo dragi. Po vsej verjetnosti pa ne bo trajalo veliko časa, da bo za to mogoče uporabljati ročne računalnike ali dlančnike, ki bodo glede na priročnost in ceno sprejemljivi tudi za čebelarje.

Vsekakor bi pa že zdaj lahko več uporabljali računalnike, vsaj za informacijske namene. Res je veliko čebelarjev starejših in ti se nekako branijo dela z računalnikom. Marsikdo bo tudi rekel, da je to predrago. Vendar

ima po statističnih podatkih v Sloveniji računalnike več kot 500.000 gospodinjstev. Torej so pri številnih čebelarjih že v hiši, uporabljajo pa jih predvsem mlajši člani družine: osnovnošolci, dijaki, študenti. Če bi se malce potrudili, bi se ob pomoči naših mladih sorodnikov hitro toliko naučili, da bi računalnik uporabljali vsaj za seznanjanje z novostmi. Rad bi vse starejše čebelarje opogumil, da bi se začeli seznanjati z računalnikom. Sodobni programi so preprosti in prijazni do uporabnika. Tudi sam sem ga začel uporabljati komaj pred nekaj več kot letom dni, zdaj pa ga ne uporabljam le za pisanje mesečnih opravil ter elektronsko pošiljanje besedil in slik uredniku, ampak še za dosti drugih zanimivih stvari.

Kratka navodila začetnikom

– Zadnji čas je, da kupite čebelje družine in jih nelite v svoje panje.

– Opazujte čebele pri žrelih, zlasti, ali vse prinašajo cvetni prah!

– Zasledujte razvoj in ugotavljajte moč družine! Če podsedajo, nastavite medišča z mladimi izdelanimi sati in satnicami!

– Če marca niste vstavili gradilnikov, jih vstavite ta mesec in iz njih izrežite pokrito trotovino!

– Ko družine že zasedajo medišča in so v njih začele graditi satnice, jih postopno premeščajte v plodišča, v medišča pa premestite po tri pokrite sate zalege.

– Pazite, da družinam ne zmanjka hrane – po potrebi jih dokrmite!

– Vstavite testni vložek za varo in ugotavljajte število odpadlih varoj!

Pa še to ...

Ob srečanju čebelarških preglednikov za med mi je eden od naših čebelarških mojstrov rekel: »Saj dobro pišete, ampak to je preveč podrobno in že vse vemo.« Odgovoril sem mu, da je to vendar za začetnike. Pa pravi: »Že, že, a vse preberem.« Prav je imel, a res ne vem, kaj naj napišem, česar izkušeni čebelarji še ne bi vedeli. Vesel sem vsakršne kritike. Zato prosim za pripombe že zdaj, tako da bom svoje prispevke vsaj za naslednje mesece lahko še kaj popravil.

OBVESTILO MENTORJEM ČEBELARSKIH KROŽKOV

Naloga za vse tri skupine mladih čebelarjev, ki se bodo 10. maja 2003 v Cerkljah na Gorenjskem udeležili tekmovanja, so že pripravljene.

Snov za nižjo skupino je zajeta iz knjige Čebela se predstavi. Za srednjo skupino so dodana vprašanja iz snovi, ki jo ta knjiga obravnava na rumenem satju. Za višjo skupino je dodatno gradivo izbrano iz knjige Od čebele do medu.

Mentorji lahko dobijo vprašanja na Čebelarški zvezi Slovenije. Iz celotne zbirke vprašanj bo narejen izbor nekoliko večjega števila vprašanj kot v prejšnjih letih.

Komisija za krožke pri ČZS, predsednik **Franc Prezelj**

BOJAN KORBAR,
Blejska Dobrava

ČEBELARJEVA OPRAVILA V NAKLADNIH PANJIH V APRILU

Prvi pomladanski pregled čebelje družine

Čebelja družina je prezimovala v prvi nakladi. Tako se spomladansko oblikovanje gnezda čebelje družine in njen razvoj začne v prvi nakladi. S širjenjem obsega zalege, katerega posledica je tudi večje ogrevanje panja, začnejo čebele zasedati drugo naklado, in ko so čebele zbrane okrog prezračevalne vche na pokrovu, dobijo dražilno krmilno kanglico s sladkorjem in vodo.

To dražilno krmiljenje še poveča zaležene površine v prvi nakladi panja in po štirih ali petih zaleženih satih se začne ta širiti v sate z medeno zalogo v drugi nakladi. Ko je v prvi nakladi 4–5 zaleženih satov, v drugi nakladi pa so 3–4 sati zalege, je čas za prvi spomladanski pregled čebelje družine in ureditev njenega gnezda. Na podlagi večletnih zapisov čebele prvič pregledamo in uredimo proti koncu aprila ali v prvih dneh maja. Ob prvem pregledu čebele že obilno zasedajo obe nakladi. S čebelami zelo zasedena druga naklada in voljnost voska sta znak, da je čebelja družina že ogreta, tako da ob lepem in toplen vremenu lahko začnemo prvi pregled.

Prvi pregled gnezda čebelje družine.

Najprej odstranimo zimsko zaščito. Panju snamemo streho in jo obrnjeno položimo na najbližji panj, ki ga uporabimo kot delovno mizo. Odvzamemo prazno naklado ter odstranimo polivinil in dražilno krmilno kanglico. Z ameriškim nožem odlepimo pokrov panja in ga očistimo voščenih nastavkov. Če je vosk še krhek in čebele še ne zasedajo večjega dela zgornje naklade, panj zapremo – počaka naj na drugi pregled. Voščene novogradnje na zgornjih in obeh stranskih površinah satnikov druge naklade porežemo do lesa. Drugo naklado ločimo od prve tako, da med nakladi vrinemo nož, ga nekoliko zavijemo in naklado z občutkom strižno odlepimo od prve. Naklado pokončno postavimo na prvo naklado in tako imamo pregled nad spodnjo površino višjih satov. Z njih postrgamo vse, kar je odveč, ter jih postavimo na pripravljeno streho. V presledku med nakladama je zdaj že zgrajena in zaležena trotovina. Tako kot v drugi nakladi tudi v prvi, ki ostane na podnici, očistimo vse površine satnikov. Očiščeno satje kot tudi vsi pregledi spodbujevalno vplivajo na razvoj čebelje družine. Izvlečene zaležene sate postavljamo pregledno pokončno ob panj, delo pa začnemo v prvi nakladi.

Pregled in ureditev gnezda čebelje družine v prvi nakladi

Najprej izvlečemo sat, ki bo z najmanj truda zapustil homogeno celoto voščene zgradbe v prvi nakladi. Z dletom noža razmaknemo satje levo in desno, tako da naredimo malo več prostora in sat izvlečemo. Zdj lahko sate pregledamo tako, da ob straneh odlepimo propolizirane satnike in satje, speto z voščeniimi pregradami. Izvlečemo stranske bolj ali manj prazne sate in jih nadomestimo z medenimi satmi, vzetimi iz druge naklade. Še pred tem stene naklade očistimo voščenih nastavkov, porežemo vse odvečno na satih – tudi medene izbokline – in začnemo sestavljati gnezdo čebelje družine.

Ob medene sate na vsaki strani naklade postavimo sate z zrelo – pokrito zalogo. Zdj so na vrsti v medeno zalogo zaleženi sati druge naklade, ki so z venci medu namenjeni prenosu medu iz prve v drugo naklado. Postavimo jih ob sate z zrelo pokrito zalogo. Preostali prostor zapolnimo z zrelo in odkrito zalogo ter z venci medu, ki so bili zaleženi v prvi nakladi.

Sestavimo še gnezdo čebelje družine v drugi nakladi

Ob medeni krajni sat vložimo zaležen sat, nato kot tretji z leve ali desne strani naklade sledi prazen satnik za gradnjo trotovine, ki je vedno vstavljen med čebeljo zalogo. Zaležene sate primaknemo k satniku za gradnjo

trotovine. V naklado od zalege naprej vložimo preostale medene sate. Pri prvem pregledu ima družina 18–20 kg medene zaloge. Medene sate druge naklade matica zaleže in tako imamo po desetih dnevih – ob drugem pregledu – v medenih vencih nad zalego dovolj medu za oblikovanje gnezda čebelje družine v prvi nakladi.

Gnezdo čebelje družine, sestavljeno po prvem pregledu, oblikovano brez matične rešetke

Po prvem pregledu je gnezdo čebelje družine, skoncentrirano v spodnjem delu panja, urejeno tako glede toplote kot glede hrane. S tako koncentracijo dosežemo homogenost gnezda čebelje družine. Koncentracija zalege in medu v prvi nakladi, spodbujena polna zaposlenost čebel s prenosom medu in delom z zalego, ustvarja toliko toplote, da so v drugi nakladi ugodne razmere za razvoj mlade zalege in gradnjo satja. Ugodne toplotne razmere in prenos medu matico kar silijo, da intenzivno zalega v sate druge naklade. Od tod se matica vrača v prvo naklado in zalega v celice, ki so jih čebele izpraznile s prenosom medu v drugo naklado ali pa so ga porabile za zalego in hrano. Pri tem izrabljamo naravni nagon čebel, namreč to, da čebele skladiščijo med nad zalego. S širjenjem zalege v izpraznjene medene celice se oblikujejo lepi, do kraja zaleženi sati. Še bolj kot medeni sati matico privlačijo celice na satih, iz katerih so se že izlegle mlade čebele v prvi nakladi.

Nekontroliran razvoj gnezda čebelje družine in gibanje matice v panju brez matične rešetke omejuje sama organizacija koncentriranega gnezda čebelje družine v spodnjem delu panja. V gnezdu, v katerem sta med in zalega in ki je primerno ogret, se zadržuje matica in v njem tudi zalega. Matica se strogo drži gnezda, po ureditvi pa ga s povečevanjem moči družine z zalego širi v samo zgradbo navzgor. Ta je urejena tako, da matici

omogoča popolno svobodo gibanja in strnjenege zaleganja.

Zakaj pregled na deset dni?

S pregledom družine in ureditvijo gnezda čebelje družine v spodnjem delu panja smo čebeljo družino uredili za deset dni. Približno 8–10 kg medu, ki smo ga z medenimi sati ter s sati z zalego in venci medu prenesli v spodnji del panja, namreč čebele v desetih dneh prenesejo v zgornji del panja nad zalego in v stranske sate. Enajsti dan preneha prenos medu, čebele ostanejo brez dela, matica pa kmalu zaleže jajčeca v matičnike. Družina se na roj.

Matica v desetih dneh zaleže izpraznjene celice!

V desetih dneh matica zaleže celice, izpraznjene po prenosu medu v prvi nakladi, ter 1–2 medena sata v drugi nakladi, prav tako pa tudi na novo zgrajeni trotoviski sat. Nadaljnje zaleganje matice je po desetih dneh prekinjeno zaradi obilice medu nad zalego v drugi nakladi, če v dogajanje ne poseže čebelar. Ko so zaležene vse prazne celice v drugi nakladi, se kmalu pojavijo zaleženi matičniki in temu sledi prezgodnji roj (roj iz še ne dovolj razvite čebelje družine).

Z desetdnevnimi pregledi in s preureditvijo gnezda preprečimo pojav rojenja v panju in tako nadziramo rojenje. Če je ob pregledu gnezda čebelje družine matica že zalegla jajčeca v matičnike, po starosti zalege vemo, kaj nam je storiti. Če pri pregledu družine matica še ni zalegla jajčec v matičnike, čeprav so jih čebele že očistile, lahko pričakujemo, da bo to storila čez dva dni. Dva dni plus osem je deset dni – takrat bo matičnik pokrit in zato bomo rojenje pri desetdnevem pregledu lahko uredili v panju in tako preprečili, da bi čebele izrojile.

PROŠTOVOLJNI PRISPEVKI za Čebelarški center Slovenije

ČZS še ni v celoti poravnala vseh obveznosti do izvajalcev, zato prosimo vse čebelarje in društva, da zdaj, ko je vsak tolar oz. prispevek še posebej dragocen, prispevate finančna sredstva za poplačilo obveznosti in za najnujnejšo opremo, predvsem predavalnic v ČZS.

Za Čebelarški center so prispevali: Ivan Ogrinc iz Ribnice, Breže 1, je prispeval honorar v višini 8000 SIT, Stanko Kranjec, Dravograd – 2.000 SIT.

Prispevke avtorjev člankov, ki so odstopili svoje honorarje, članov komisij, uredniškega odbora in organov ČZS, ki so za ČZS odstopili dnevnice in potne stroške, bomo objavili v prihodnji številki revije.

UO Čebelarške zveze Slovenije

BORUT PREINFALK, dr. vet. med.
Veterinarska fakulteta Ljubljana,
Nacionalni veterinarski inštitut

VETERINARSKI NASVETI ZA APRIL

Prva polovica aprila je zadnji čas, ko še lahko uporabimo akaricidna sredstva za zatiranje varoe, vendar samo pri tistih družinah, pri katerih smo ugotovili, da je naravni odpad vaoj štiri in več na dan. Od kemičnih sredstev je možna uporaba hemovarja samo v čebeljih družinah brez pokrite zalege, in to tedaj, kadar ni medenja. Od alternativnih sredstev lahko uporabimo mravljinčno kislino. Pri uporabi hlapilnika se ravnamo po temperaturi zraka, saj mora biti ta najmanj 15 °C. Hlapilnik napolnimo s 50 ml 85-odstotne mravljinčne kisline, ta količina pa zadostuje za 4–5 dni delovanja. Dovoljena je tudi uporaba timola v preparatu apiguard, vendar le, če čebele ne vnašajo presežkov medicinske (sadno drevje in regrat) v medišče. Če je uporaba akaricidnih sredstev v posameznih družinah nujna in če pri katerem koli zdravljenju nismo odstranili medišča, bomo med prvega točenja zaradi možnosti ostankov uporabili za krmiljenje čebeljih družin. Tudi uporaba timola je odvisna od zunanje temperature, saj mora biti ta okrog 15 °C, tako kot pri mravljinčni kislini. Še enkrat pa naj poudarim, da aprila uporabljamo akaricidna sredstva proti varoi **le izjemoma**, če so izpolnjeni zgoraj navedeni pogoji. Praviloma moramo vse potrebne posege za zatiranje varoe opraviti do sredine januarja. Ob cvetenju češnje, ko začnejo čebele navadno graditi satje, kot

prvi apitehnični ukrep vstavimo gradilnike. Gradilnik naj obsega vsaj polovico sata. Pri gradilnikih moramo biti zelo natančni in jih izrezati, ko je pokrita vsa trotovska zalega. Če ugotovljamo napadenost družin po številu varoj v trotovski zalegi, to opravimo 17. ali 18. dan potem, ko so bili zaleženi; napadenost z varoo prepoznamo po tem, da imajo trotovske bube vijoličaste oči. Izrezano pokrito trotovsko zalego pretopimo.

Ob rednih pregledih družin še vedno kontroliramo stanje zalege in smo pozorni na vsako spremembo pokrite zalege, ki bi lahko bila sumljiva za hudo gnilobo. Vsak sum moramo takoj prijaviti veterinarski službi!

Aprila se začne tudi promet s čebelami. Pogoje za promet določa Pravilnik o označevanju živali, veterinarskem spričevanju in veterinarski napotnici (Ur. l. RS, št. 33/01). 4. člen določa, da mora imeti imetnik živali, ki svoje živali prodaja, odpremilja na sezonsko pašo, v klavnico, dogone, razstave, športna tekmovanja ali druge javne kraje, kjer se zbirajo tovrstne živali, veterinarsko spričevalo. Za promet čebel velja veterinarsko spričevalo na obrazcu št. 6. Poleg tega 9. člen določa, da veterinar izda spričevalo le, če je iz dnevnika reje, ki ga mora imeti imetnik živali na svojem posestvu (v čebelnjaku), ugotovil, da je bil rezultat opravljenih predpisanih diagnostičnih preiskav negativen. 10. člen določa, da lahko veterinar potrdi izdano spričevalo najpozneje 10 dni po njegovi izdaji, za čebele, ki jih prevažajo na pašo, pa velja tri mesece.

OBVESTILO ZA PRAPORŠČAKE

V okviru otvoritvene in sklepne slovesnosti na kongresu Apimondia 2003 bodo na njej sodelovali tudi praporščaki čebelarških društev. Do začetka marca je na naslov Cankarjevega doma prispelo 45 ponudb čebelarških društev za udeležbo na kongresu s praporščakom. Ta društva so:

Celje, Črnomelj, Dolomiti Polhov Gradec, Dornava, Alojz Grief Hoče, Kočevje, Leskovec, Litija, Ljutomer, Logatec, Lovrenc na Pohorju, Lukovica, Maribor-Tabor, Mengeš, Metlika, Novo mesto, Pevnič, Poljčane, Postojna, Preddvor, Prevarje, Ptuj, Puconci, Radeče, Ruše, Selnica ob Dravi, Semič, Sevnica, Sežana, Slovenske Konjice, Stična, Studenci-Pekre, Sveta Trojica-Lenart, Šentjaž, Šentjernej, Škofja Loka, Tolmin, Trebnje, Velenje, Velike Lašče, Velka-Sladki Vrh, Zagorje, Železniki, Žiri.

Če vašega društva še ni na seznamu, do 20. aprila 2003, pokličite sekretarja kongresa **Petra Kozmusa, telefon: 01/ 241 73 64, ali mu pišite na naslov: Cankarjev Dom, Prešernova 10, 1000 Ljubljana.**

Pododbor za kulturni program

PREDAVANJA NA APIMONDII 2003

Prevajanje predavanj v slovenščino je odvisno od števila udeležencev

Po pravilih svetovne čebelarске organizacije Apimondia so predavanja na simpozijih v angleščini, na plenarnih zasedanjih pa še v nemščini, španščini in francoščini. Ta predavanja tudi simultano prevajajo. Prevajalci so najpogosteje Romuni, ki so specializirani za čebelarско izrazoslovje v omenjenih jezikih. Prav prevajanje je poleg najetja dvoran v Cankarjevem domu eden od največjih stroškov, ki ga moramo plačati organizatorji kongresa.

Na sejah organizacijskega odbora se zastavljajo vprašanja, ali ne bi bilo primerno predavanja simultano prevajati tudi v slovenščino. Ta hip soglašamo, da bi v slovenski jezik prevajali otvoritveno in sklepno slovesnost, torej v nedeljo in četrtek zvečer, glede prevodov predavanj pa naša stališča niso enotna. Tisti, ki gledamo na tolar in skušamo na vsakem koraku čim bolj zmanjšati stroške, menimo, da predavanj ne bi prevajali v slovenščino. Za vsak dan prevajanj bi morali plačati približno 160.000 SIT. Ta strošek bi sprejeli pod pogojem, da bi se kongresa udeležilo vsaj deset slovenskih čebelarjev, ki bi do 1. junija 2003 plačali tedensko kotizacijo 340 evrov. S tem denarjem bi poravnali stroške prevajalcev iz tujega jezika v slovenščino. Druga možnost pa bi bila ta, da bi v slovenščino prevajali vsa plenarna predavanja določenega dne, ki bi ga imenovali »slovenski dan«. Enodnevna vstopnica za slovenske čebelarje bi stala 10.000 SIT, in če bi se ga udeležilo vsaj 16 naših čebelarjev, bi lahko poplačali prevajanja za tisti dan.

Ko v imenu slovenskega organizacijskega odbora pišem to obvestilo, nimam nobenega podatka o tem, koliko naših ljudi bi želelo poslušati predavanja v slovenščini in so pripravljeni plačati tedensko kotizacijo, niti tega, koliko bi se jih predavanj udeležilo za en dan. Zato organizatorji prosimo vse zainteresirane člane naše Zveze, da uredniku Slovenskega čebelarja g. Miheliču pisno sporočijo (ČZS, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica), kako se želijo glede na zgoraj navedene predloge udeležiti kongresa in ali želijo kupiti vstopnico za enodnevni obisk v predprodaji. Šele ta anketa bo organizatorjem omogočila pravilno odločitev, ki bi bila sprejemljiva za vse.

Franc Šivic

JANEZ MIHELIC

ZANIMIVOSTI S SREČANJA AVSTRIJSKIH POKLICNIH ČEBELARJEV

Združenje avstrijskih poklicnih čebelarjev že več kot dvajset let vsako leto organizira dvodnevno strokovno srečanje svojih članov. Letošnje je bilo 22. in 23. februarja v prostorih Srednje kmetijske šole v Gradcu. Srečanja se vsako leto udeleži tudi nekaj čebelarjev iz Slovenije. Tudi letos so poleg manjše čebelarске razstave pripravili zanimiv program.

Prvi dan so predavali strokovnjaki iz Avstrije in Nemčije. Karl-Reiner Koch iz Nemčije, ki je tudi tajnik Evropske zveze poklicnih čebelarjev, je govoril o racionalizaciji točenja medu v velikih čebelarstvih. Na videofilmu je predstavil delovanje najnovejše avtomatske linije za točenje in

odkrivanje satja, ki so jo nedavno tega začeli proizvajati v Franciji. Harold Rusmann, strokovnjak za analize medu v Čebelarškem inštitutu na univerzi v Hohenhaimu v bližini Stuttgarta v Nemčiji, je predstavil metode in cilje analiz medu, ki jih izvajajo v inštitutu, in opozoril čebelarje, na kaj morajo paziti pri pripravi medu za tržišče. V popoldanskem delu je predstavnica avstrijskega ministrstva za kmetijstvo, dipl. inž. S. Chlan čebelarje seznanila s postopkom za pridobitev nepovratnih sredstev Evropske unije za vlaganja v čebelarstvo (na podlagi Direktive EU 1227/97). Sledila sta dva referata o raziskavah vpliva pesticidov na čebele s poudarkom na vplive imidakloprida. Dr. D. Brasse

Pogled v dvorano med otvoritvijo.

Foto: J. Mihelič

Razstava v predverju.

Foto: J. M.

z nemškega Inštituta za varstvo rastlin in dr. Chr. Wurm sta predstavila raziskovalni projekt Imidakloprid 2002, ki so ga izvedli v Avstriji. Na koncu je čebelarški mojster P. Jungels iz Luksemburga predstavil cilje novega luksemburškega Združenja čebelarjev-rejcev vseh čebeljih pasem.

RACIONALIZACIJA TOČENJA MEDU

Nova avtomatska linija za točenje medu, katere delovanje so prikazali na videofilmu, združuje najboljše izkušnje in rešitve različnih dozrajšjih proizvajalcev podobnih linij. Nova linija je primerna za velika poklicna čebelarstva z več kot tisoč panji. Izdelujejo tudi različne velikosti točila, in to za 64–180 satov hkrati. Koš točila je postavljen horizontalno in tangencialno. Pri srednji velikosti točila iztočimo približno tona medu na uro. Celoten postopek odpiranja medenega satja in točenja poteka avtomatsko, razen polnjenja in praznjenja točila. Sate na začetku obesimo na dva nosilca, na katerih se pomikajo k stroju za odkrivanje, ki s posebnim ogretim koničnim nožem odreže medene pokrovce do satnika. Sati nato potujejo na posebnih nosilcih do točila, tam pa jih čebelar potisne v točilo. Sočasno ti sati potisnejo že iztočene sate iz točila. V točilu so tri vodoravne kasete, ki jih napolnimo s sati.

KONTROLA KAKOVOSTI MEDU

Evropska unija je lani sprejela precej strožje predpise o kakovosti medu na tržišču in različnih ostankov v njem, kot je to veljalo doslej. V medu so prepovedani ostanki antibiotikov, zaostrena pa so tudi merila za ostanke zdravil. Predavatelj je predstavil vse metode, ki jih uporabljajo v Nemčiji za ugotavljanje primernosti medu za tržišče in njegovo označevanje. Pomembno je tudi pravilno navajanje sortnosti, ki jo ugotavljajo s poenostavljenimi analizami cvetnega prahu v medu. Poudaril je, da so medovi, ki so na tržišču Evropske unije, pod strogo kontrolo neodvisnih laboratorijev, ki rutinsko opravljajo analize velikega števila vzorcev. Najdražje so analize ostankov kemičnih sredstev v medu, saj stanejo približno dvesto evrov za en vzorec.

PESTICIDI IN ČEBELARSTVO

V zadnjem delu prvega dne smo v dveh predavanjih poslušali nasprotujoče si informacije o delovanju imidakloprida, aktivne snovi v pesticidu s trgovskim imenom Gaucho, na čebele. Predavatelj iz Avstrije je poročal o raziskavi, ki so jo lani opravili na avstrijskem čebelarškem inštitutu. Kot je dejal, so se pokazale velike razlike med čebelami, ki so bile pripeljane na cvetoče polje oljne ogrščice, obdelane s tem pripravkom, in drugo skupino, ki je bila pripeljana na polje, na katerem niso uporabili tega sredstva. Pridelek medu je bil pri čebeljih družinah, ki so nabirale medičino na polju, obdelanim z imidaklopridom, za 20 odstotkov manjši, za 80 odstotkov več je bilo rojenja čebel, zelo se je zmanjšal donos cvetnega prahu, opazili so slabljenje čebeljih družin v daljšem obdobju, čebele pa so kazale še druge negativne znake, ki zmanjšujejo donosnost čebelarjenja. Ti pojavi se nadaljujejo tudi pozneje, verjetno zato, ker čebele shranjen cvetni prah in med uživajo še dolgo po koncu paše. V Franciji so za zdaj za tri leta prepovedali uporabo gaucha (imidakloprida) pri sončnicah, medtem pa morajo pristojni dokončno dokazati škodljivost tega pesticida. Neki avstrijski čebelar je to informacijo komentiral z besedami: »Kjer je dim, je tudi ogenj.«

Na drugi strani sta predstavnik nemškega urada za nadzor nad uporabo pesticidov in predstavnik proizvajalca trdila, da njihove raziskave niso pokazale nikakršnih ostankov imidakloprida v nektarju in cvetnem prahu. Dopustili pa so možnost tako majhne količine, da je z analizo ni mogoče dokazati. Kljub temu je snov tako učinkovita, da škodljivo vpliva na čebele. Čeprav so dokazi iz prakse in ugotovitve raziskav, opravljenih na čebelah, prepričljivi, kot kaže, proizvajalec tega pesticida nima namena v kratkem času opustiti ali zmanjšati njegove proizvodnje in prodaje. Žal mu dozrajšnji argumenti ne zadoščajo in počakati bomo morali na večji pritisk javnosti, ker je, kot kaže, ogroženo tudi okolje (čmrlji, ptice), ter na večje število raziskav, ki bodo jasno pokazale in potrdile, kdo ima prav.

Izdelava LR-panjev

SPLOŠNO MIZARSTVO

ROMAN PLOŠTAJNER

3311 Šempeter

Tel. 03/ 570 13 35 – GSM: 040 661 556

V zalogi:

a) LR nakladni panji 1/1 višina 24,2 cm

b) LR nakladni panji 2/3 višina 16,8 cm, »Kirar«

- Podnica klasična ali visoka 8 cm z vgrajeno aluminijasto mrežo za pregled varoje z izvlečnim vložkom
- Elementi panja 1 x osnovno prebarvani, povezani z avstralsko sponko
- Blago pošiljamo po hitri pošti, informacije na telefon ali GSM

NORBERT JEDLOČNIK

DRUGI DEL SREČANJA AVSTRIJSKIH POKLICNIH ČEBELARJEV

ŽIVAHEN MEDCELINSKI PROMET S ČEBELAMI, DOBRE CENE MATIC

V nedeljo, drugi dan srečanja avstrijskih poklicnih čebelarjev, sta bila poročevalca dva poklicna čebelarja, in sicer J. Guth iz Luksemburga in J. Zach iz Avstrije. Razprava je bila živahna predvsem o čebeljih pasmah (oz. o njihovih prednostih in slabostih) in trgovini s čebelami.

Nekoč smo bili tudi slovenski čebelarji znani dobavitelji čebeljih rojev po vsem svetu. Nedavno je stekla dobava paketnih čebel v Francijo. Upajmo, da se bo ta trgovina obnovila. Drugi so že zelo napredovali in naredili velik skok naprej na področju hitrih prevozov čebel na velike razdalje. V roke sem dobil prospekt ponudnika čebel in matic iz Nove Zelandije. Na fotografiji je prikazana polovična paleta za prevoz z letalom z 200 kasetami suhih čebel, v katerih je po 1,5 kg čebel. Le-te v Evropo pošiljajo z letalsko pošto iz Nove Zelandije. Ena kasetna z oplojeno matico stane 110 evrov. Pri večjem naročilu so količinski popusti, npr. pri naročilu 10 kaset stane ena 105 evrov, pri naročilu 20 kaset pa ena stane 99 evrov. Posebej opozarjajo na pravočasnost naročil, ker za zapoznela naročila, čeprav bi čebelar čebele že potreboval, ne morejo jamčiti dobave.

Čebelarstvo PRENZYNA iz Nove Zelandije dobavlja čebelarjem matice več pasem, oplojene na stojiščih, plemenitih postajah, na otokih in umetno. Posebne linije vzrejajo iz ameriškega maticnega materiala za ligustiko, carnico, buckfaško in primorsko linijo. Te matice imajo še dodatno oznako SMR/US.

CENE – za matice z oznako SMR/US:

Matice, oplojene na stojišču – 30 evrov, pri naročilu 10 kosov stane ena 27 evrov, pri naročilu več kot 20 matic pa bomo za eno plačali 24 evrov.

Oplojene na plemenitih postajah – 50 evrov, 10 kosov po 46 evrov, več kot 20 kosov pa po 42 evrov.

Matice pasme carnica, ligustika in buckfast, oplojene na stojišču – 23 evrov, 10 matic po 20 evrov, več kot 20 matic pa po 17 evrov.

Matice pasme buckfast in ligustika, oplojene na plemenitih postajah ali v Novi Zelandiji (pasme carnica ne navaja) – 29 evrov, več kot 10 matic po 26 evrov, več kot 20 matic pa po 23 evrov.

Umetno oplojene – 150 evrov, več kot 10 matic po 130 evrov za matico in več kot 20 kosov po 100 evrov za matico.

»VOJNA MATIC«

Pravzaprav gre za vojno med pasmami čebel in njihovimi hibridi – križanci. Za vsako vojno so odgovorni protagonisti. V evropski »vojni matic«, kot so to obliko spora imenovali na nedeljskem posvetu čebelarjev na avstrijskem Štajerskem, zelo agresivno nastopajo zlasti zagovorniki buckfaške pasme čebel.

Ti so trdili, da ima 5 odstotkov čebelarjev, ki čebelarijo z buckfaško čebelo, kar 30 odstotkov čebeljih družin v Evropi. Kot primer so navajali avstrijsko deželo Koroško, češ da na tem, sicer zavarovanem območju carnice, vzrejajo 10.000 družin buckfaških čebel in 20.000 družin kranjske čebele. Nasprotujejo tudi varovanim območjem v posameznih državah ali regijah. Zavzemajo se za čezmejno krajinsko varovana območja, na katerih bi poleg avtohtone, večinske pasme čebel omogočili tudi razvoj neavtohtone, manjšinske pasme, saj bi šele v tem primeru lahko primerjali njuno kakovost. Zanikali so tudi večkrat omenjeno slabost buckfaške čebele, da namreč pozimi porabi preveč hrane. Po njihovih trditvah so s poskusi dokazali, da so tudi med kranjsko pasmo velike razlike. Če bi namreč družina kranjske čebele prezimovala s tolikšnim številom čebel kot prezimuje buckfaška čebela, bi porabila enako količino zimskih zalog.

Svoje predloge in zahteve so zagovorniki buckfaške čebele utemeljevali tudi z globalizacijo in napovedovali, da s padcem meja ne bo več mogoče obvladati dozdajšnjega varstva. Povedali so, da so iz Luksemburga povsem po naravnih poti že popolnoma izgnali nemško črno čebelo. Po njihovem mnenju ni pravično, da skušajo ponekod z varovanimi območji okoli plemenitih postaj varovati oz. zapirati pasišča. Po njihovih besedah so priseljenci v Ameriko s seboj prinašali tudi čebele. Po Apimondii v Egiptu je bila v Berlinu ustanovljena skupina, ki je dajala prednost egiptovski čebeli. Torej nikoli konec vojne. Navzoče so pozivali, naj si ne bi nasprotovali, temveč v korist čebele sodelovali. Zagovorniki buckfaške čebele so štajerskim čebelarjem ponujali premirje in roko sprave. Inž. Ultza so kot predsednika organizacije avstrijskih čebelarjev pozvali k spravnemu dejanju. G. Ultz se je inteligentno izognil neposrednemu odgovoru. Skromno je pripomnil, da je on samo predsednik in le eden izmed 10.000 čebelarjev, članov organizacije, in da v njihovem imenu o tako pomembni stvari brez pooblastila pač ne more odločati.

KDO SO NAŠI SEVERNI SOSEDJE, s katerimi se bomo po padcu meje neovirano srečevali?

V neposredni bližini severne meje naše države deluje Štajerska deželna čebelarstva zveza s sedežem v Gradcu.

Paleta za prevoz čebel z letalom iz Nove Zelandije.

Njena predhodnica je pred časom šla v stečaj. Središče nove zveze je čebelarška šola. Vanjo je včlanjenih 3981 članov. Uradno oskrbujejo 48.000 družin, ocenjujejo pa, da je vseh družin na območju Zveze od 65.000–70.000, torej povprečno od 12 do 16 družin na člana. Čebele prevaža na pašo 480 članov. 22 vzrejevalcev vsako leto vzredi od 9000–11000 matic kranjske pasme. Članarina je določena glede na število panjev. Čebelarji z desetimi družinami plačajo 23 evrov članarine na leto, sicer pa je za plačevanje članarine določena lestvica. Najvišja članarina je 55 evrov. V članarino je zajeta naročnina na strokovni če-

belarški časopis in zavarovalnina proti požaru, poplavam in vandalizmu. Ta zavarovalnina pa ne zajema odškodnine za družine, odmrle zaradi bolezni. Na območju celotne Avstrije deluje tudi Zveza poklicnih čebelarjev, ki šteje 220 članov. V Avstriji deluje šest čebelarških šol, ki izobražujejo priučene in kvalificirane čebelarje ter čebelarške mojstre. Skrbijo za dodatno izobraževanje čebelarjev, pripravljajo strokovne tečaje in seminarje. Imajo svoje lastno čebelarstvo in vzrejevališče matic kranjske pasme. Sprejet imajo pašni red. Prevažalec vloži na občini prošnjo za dodelitev pasišča. Občina nato na podlagi mnenja čebelarške organizacije odloči, ali bo dovolila dovoz čebel ali ne. Manjše število panjev lahko prevažalec postavi 500 m stran od stalnega stojišča, če ima 50 družin ali več, pa jih mora postaviti 1000 m stran, razen če se ne dogovori drugače s čebelarjem, ki ima na pasišču stalno stojišče. Čebelarški organizaciji je država podelila velika pooblastila. Tako npr. čebelar, ki izdeluje kremo ali pridobiva propolis, pošlje vzorec na sedež organizacije in prijavi izdelano oz. pridelano količino. Njegova lastna odgovornost zagotavlja tudi kakovost proizvoda. Iz Evropske unije prejemajo visoko denarno podporo, veterinarske storitve so poceni, davki pa nizki. Čebelarstva so obdavčena na čebeljo družino in ne od prodaje medu. Čebelarji, ki skrbijo za največ 52 družin, ne plačujejo davka. Za večje število so predpisane splošne obdavčitve. K tem prištevajo še davke za pridelavo mlečka in propolisa. Med tako ni obdavčen. Obremenitev je vključena v splošno obdavčitev na čebeljo družino.

VERA VOJSKA

ČLANI ČD DOMŽALE BODO SODELOVALI PRI PRIPRAVAH NA KONGRES APIMONDIE

Apimondia – velika priložnost za promocijo

Kot navadno so se februarja tudi letos na svojem občnem zboru zbrali člani in članice Čebelarškega društva Domžale, da bi pregledali opravljeno delo, predvsem pa, da bi sprejeli program za leto 2003, ki bo za slovenske, pa tudi za domžalske čebelarje zelo pomembno. V poletnih mesecih bo namreč v naši državi svetovni kongres čebelarjev – APIMONDIA 2003, in to bo velika priložnost za promocijo ne samo čebelarjev, ampak tudi celotne države.

V poročilu je predsednik društva g. Bine Kladnik poudaril, da bo v čebelarški kroniki društva leto 2002 zapisano z velikimi črkami. Ob tem je navedel vrsto na-

log, ki so jih člani in članice uspešno uresničili v minulem letu. Največja med njimi – ureditev društvenega čebelnjaka v okviru Čebelarškega centra na Brdu – je od društva zahtevala velika finančna sredstva, opravili pa so tudi več kot 2000 ur prostovoljnega dela in bili za to še posebej pohvaljeni. Opravljeno delo in čebelnjak sta namenjena tudi generacijam, ki prihajajo. Kot je dejal g. Kladnik, je prepričan, da bodo te enako enotno, vestno in delovno uspešno nadaljevale delo Čebelarškega društva Domžale. Leto 2002 je bilo odlično tudi po medenju in uspešno v prizadevanjih za zdravje čebel (pri tem uporabljajo najsodobnejše tehnologije). Vsi organi druš-

tva so uspešno delovali, pripravili so vrsto strokovnih predavanj, se udeleževali aktivnosti Čebelarke zveze Slovenije in svoje delo predstavljali tudi v okviru prireditve občine Domžale. Kar 11 članov sodeluje v projektu blagovne znamke slovenskega medu, omenil pa je tudi vrsto drugih dejavnosti, v katerih je sodelovalo skoraj 100 članov in članic. Društvo se prav tako lahko pohvali z dobrim sodelovanjem s sosednjimi čebelarskimi društvi, dokaz za to pa je tudi dejstvo, da se je veliko število njihovih predstavnikov udeležilo občnega zbora domžalskega društva. Svoja poročila so podali še tajnik, blagajnik ter predsednika zdravstvene komisije in nadzornega odbora.

V tehtni razpravi so največ pozornosti namenili prav sodelovanju med posameznimi društvi, zlasti sodelovanju na področju zdravstvene in veterinarske skrbi za čebele, opozorili so na potrebo po sofinanciranju predavanj – tako v okviru društva kot Čebelarskega centra na Brdu, prisluhnili pa so tudi pozdravom predstavnikov občine.

Program za leto 2003 bodo skušali uresničiti v celoti. V njem ima poleg pospeševanja pridelave zdravega medu, zdravstvenega varstva čebel, izobraževanja, sode-

lovanja na različnih občinskih prireditvah ter na tržnem prostoru v Domžalah, vzdrževanja društvenega čebelnjaka, organizacije izleta, sodelovanja pri izdaji zloženke o tem področju skupaj s komisijo za turizem občine Domžale ter drugih rednih nalog posebno mesto sodelovanje na APIMONDII 2003. V okviru kongresa bo namreč tudi domžalsko društvo skušalo najti svojo priložnost za predstavitev svoje dejavnosti širši javnosti, tako na vseslovenski razstavi kot tudi pri obisku posameznih skupin delegatov. Pri tem pa tudi letos pričakuje pomoč in sodelovanje vseh članov in članic društva kot tudi občine Domžale.

Čebelarsko društvo Domžale je na letošnjem občnem zboru vsem, ki so za graditev in postavitev društvenega čebelnjaka v okviru Čebelarskega društva Brdo pri Lukovici prispevali več kot 50.000 SIT podelilo posebna priznanja. Prejeli so jih: Občina Domžale, Bine Kladnik, Marjan Koderman, Anton Moneta, Janez Mihelič, Vinko Cencelj, Ludvik Lap, Marjan Košak, Franc Brlec, Franc Peterka, Vida Koželj, Avgust Ogrinec, Drago Mardjenovič, Peter Svetličič, Janko Jerman, Lado Potočnik, Roman Krištof, Ivan Gotar in Janko Kokalj. Čestitamo!

Člani ČD Domžale med razpravo.

Delovno predsedstvo občnega zbora.

Foto: V. V.

Vabilo na strokovni posvet v Velenju

Vljudno vas vabimo na strokovni posvet in okroglo mizo z naslovom

EKOLOŠKO ČEBELARJENJE IN VETERINA

Sodelovala bosta vodilna slovenska strokovnjaka, in sicer:

- g. Mitja Zupančič, univ. dipl. inž. zoot., specialist za ekološko kmetovanje pri KGZS, in**
- g. Borut Preinfalk, dr. vet. med., specialist za zdravstveno varstvo čebel, VF pri NVI.**

Posvet bo v **petek, 4. aprila 2003, ob 17. uri** v prostorih OŠ Mihe Pintarja Toleda, Kidričeva 21, Velenje.
Prisrčno vabljeni!

Za ČD Apis – **Matjaž Vehovec**

RAZPIS **za 3. vseslovensko ocenjevanje MEDIC**

Rok za prijavo (ime in priimek čebelarja, naslov, telefon, št. vzorcev, izjava, da razpolaga z najmanj 50 enotami z najmanj po 375 ml medice) **do 15. 4. 2003.**

Dostava vzorcev in prijavnice: tri enote po najmanj 375 ml **najpozneje do 10. 5. 2003.** **Razglasitev rezultatov ocenjevanja in podelitev odličij:** bronasto, srebrno, zlato, veliko zlato in šampion leta posebej za

- a) medice,
- b) aromatizirane medice,
- c) peneče medice

bo v soboto, 16. 8. 2003, na tradicionalnem srečanju čebelarjev ČZDM v Mariboru, Streliška c. 150.

Ob prijavi je treba plačati:

- a) 10.000,00 SIT za vsak vzorec –

v tem primeru dobi udeleženec popolno analizo, ki je potrebna v javnem prometu z živili.

- b) 4.000,00 SIT za vsak vzorec.

V tem primeru dobi udeleženec le delno analizo (stopnja alkohola in količina nepovretega sladkorja – refraktometrično).

Prijavijo se lahko vsi člani ČD, vključeni v ČZS, in pravne osebe.

Pravilnik o ocenjevanju medic prejmete ob prijavi (če ga še nimate), na ogled pa je tudi na sedežu ČZDM Maribor, Streliška c. 150, od ponedeljka do petka od 10. do 17. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure.

Prijavnice lahko dobite:

– v **Čebelarstem centru Slovenije Brdo pri Lukovici 8, v trgovini Čebelarna,**

– v **Čebelarstem centru Maribor, Streliška c. 150.**

Na teh mestih lahko tudi oddate vzorce.

Pridelovalec medice se s prijavnico tudi obvezuje, da bo na poziv organizatorja le-temu za promocijske namene odstopil 5 enot nagrajenega vzorca.

Kontaktna oseba: Marjan SIANIČ, tel. 041 699 554.

*MEDDOBČINSKA ČEBELARSKA ZVEZA MARIBOR:
predsednik ČZDM: **Vlado PUŠNIK, oec.***

OBJAVLJENA JE UREDBA O NEPOSREDNIH PLAČILIH ZA PRIDOBITNE ČEBELJE DRUŽINE ZA LETO 2003

Na podlagi zakona o kmetijstvu je Vlada Republike Slovenije izdala uredbo o neposrednih plačilih za kobile za vzrejo žrebet ter o neposrednih plačilih za pridobitne čebelje družine za leto 2003. Upravičenci do neposrednega plačila za pridobitno čebeljo družino so čebelarji v Republiki Sloveniji. Upravičenci iz prejšnjega odstavka lahko uveljavljajo neposredno plačilo za tiste pridobitne čebelje družine, ki so vpisane v register pri Veterinarskem inštitutu Republike Slovenije. Zahtevek za neposredno plačilo na pridobitno čebeljo družino vložijo za vse čebelarje Čebelarstva zveza Slovenije. Sestavni del zahtevka je seznam upravičencev in njihovo pooblastilo za vložitev zahtevka, ki vsebuje **imena, priimke in naslove čebelarjev, število pridobitnih čebeljih družin, njihova stojišča, datum popisa in podpise upravičencev.** Seznam mora potrditi **Veterinarski inštitut Republike Slovenije in pooblaščenca oseba čebelarstva društva.**

Popis pridobitnih čebeljih družin je treba izvesti v obdobju od 1. do 30. aprila leta 2003. Predvidena višina neposrednega plačila iz tega člena **v letu 2003 je 960 SIT na čebeljo družino.** Pridobitna čebelja družina je vsaka izzmljena čebelja družina, ki ima 30. aprila v tekočem letu matico, čebele in zalego ter zaseda vsaj 89 dm² satja.

Natančna navodila o izvedbi popisa bodo dobili predsedniki društev pravočasno po pošti. Hkrati bodo prejeli tudi obvestilo o tem, kolikšno je nadomestila za obdelavo vlog nečlanov ČZS, katerega višino bo določil UO ČZS na naslednji seji.

ČZS

Prodaja čebeljih pridelkov

ANAMARIJA PLESTENJAK,
TEREZIJA GOLOB,
JASNA BERTONCELJ

Biotehniška fakulteta, Oddelek za živilstvo

KAKŠEN JE SLOVENSKI MED?

(Nadaljevanje – Srečanje preglednikov za med)

Če bi hoteli na hitro odgovoriti na vprašanje, kakšen je slovenski med, bi bil verjetno prvi odgovor: Dober in raznovrsten!

Zakaj takšna trditev? Ker slovenski med ustreza predpisanim merilom ali ker ima ustrezne senzorične lastnosti?

Poglejmo najprej, katere so minimalne kakovostne zahteve, ki jih mora po Pravilniku o medu izpolnjevati med pri proizvodnji in v prometu.

Pravilnik o medu (Ur. list, št. 30/28. 4. 1999) v svojem 10. členu določa sestavo medu. Med mora vsebovati naslednje sestavine:

1. **reducirajoče** sladkorje pred inverzijo, izračunane kot invertni sladkor:

- **cvetlični** med najmanj **65 %**,
- **gozdni** med, čist ali v **mešanici s cvetličnim** medom najmanj **60 %**;

2. **vodo**:

- največ **21 %**,
- med iz **rese** in med **detelj** izjemoma do **23 %**;

3. **saharozo**:

- največ **5 %**,
- **gozdni** med, čist ali v **mešanici s cvetličnim** medom, **akacijev** in **sivkin** med največ **10 %**;

4. **v vodi netopne snovi**:

- največ **0,1 %**,
- prešani med največ **0,5 %**;

5. mineralne snovi (**pepel**):

- **cvetlični** med največ **0,6 %**,
- **gozdni** med čist ali **mešan s cvetličnim** največ **1 %**;

6. dovoljenih je največ **40 miliekivalentov prostih kislin na kg medu**;

7. diastazno število in vsebnost hidroksimetilfurfurala, ki sta določena po obdelavi in mešanju:

a) **diastazno število**:

- najmanj **8**,
- med z **majhno naravno vsebnostjo encimov** (npr. limonin) in z vsebnostjo **HMF do 15 mg/kg**: **najmanj 3**;

b) **HMF** največ **40 mg/kg** v skladu z drugo alineo točke a).

V 11. členu Pravilnika o medu so navedene zahteve za med, katerega kakovost presega minimalne pogoje kakovosti.

Med vrhunske kakovosti mora poleg pogojev iz tega pravilnika izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da vsebuje **največ 18,6 % vode**,
- da vsebuje **največ 10 mg HMF/kg medu**,
- da **elektrolitska prevodnost medu ne sme presegati 1,9 mS/cm**, pri čemer je vrednost elektrolitske prevodnosti glede na določilo 1. točke 6. člena tega pravilnika:

– **cvetlični med**: elektrolitska prevodnost je **enaka ali manjša od 0,7 mS/cm**,

– **gozdni med, mešanica** cvetličnega medu in gozdnega medu ter **kostanjev med**: elektrolitska prevodnost je **večja od 0,7 mS/cm**.

Na Oddelku za živilstvo, Katedri za vrednotenje živil, v okviru projekta Karakterizacija tipičnih slovenskih medov, ki ga izvajamo v sodelovanju s ČZS, analiziramo tipične slovenske sortne medove, poleg senzoričnega pregleda pa analiziramo tudi sestavine, predpisane v Pravilniku o medu. Poleg rezultatov omenjenega projekta, smo za predstavitev uporabili še rezultate analiz medu, ki smo jih na katedri opravili v minulih letih.

Analizirane so bile naslednje sorte slovenskih medov: akacijev (A), cvetlični (C), lipov (L), kostanjev (K), gozdni (G), hojev (H) in smrekov (S). Črke v oklepajih pomenijo oznake, s katerimi so medovi predstavljeni v slikah. Število analiziranih vzorcev posamezne sorte medu je navedeno v tabeli 1.

Tabela 1: Število analiziranih vzorcev posamezne sorte medu

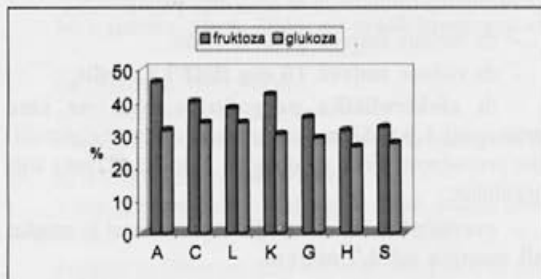
Sorta medu	A	C	L	K	G	H	S
Št. vzorcev	42	36	24	46	25	30	11

Slike prikazujejo naslednje rezultate: vsebnost fruktoze, glukoze, melcitoze, diastazno število, vsebnost hidroksimetilfurfurala, elektrolitska prevodnost ter vsebnost skupnih kislin in pepela. Podatkov o vsebnosti vode in netopnih snovi ne predstavljamo, ker so vedno nižji od predpisanih vrednosti, enako velja tudi za vsebnost saharoze. Povprečno je v medu manj kot 16 % vode in manj kot 0,015 % v vodi netopnih snovi.

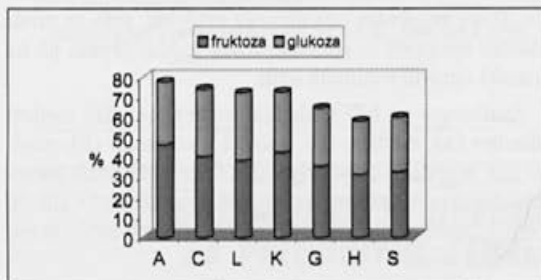
Če predstavljene rezultate primerjamo s predpisanimi vrednostmi, vidimo, da slovenski med ustreza minimalnim pogojem kakovosti, kot jih predpisuje 10. člen Pravilnika o medu, in tudi zahtevam za med vrhunske kakovosti, kot so zapisane v 11. členu.

Slika 1 ponazarja vsebnost obeh enostavnih sladkorjev v sedmih sortnih medovih. Očitno je, da vse sorte vsebujejo več fruktoze kot glukoze, to pa je sicer značilno za naravni med. Posebno veliko fruktoze vsebuje akacijev med.

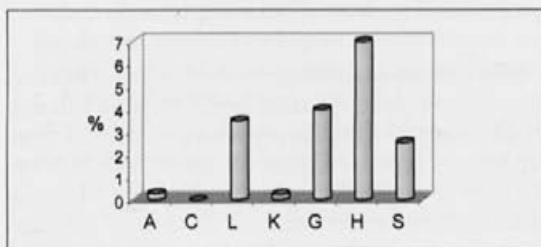
Slika 1: Vsebnost fruktoze in glukoze v medu

Vsebnost reducirajočih sladkorjev (fruktoza in glukoza skupaj sestavljata večino reducirajočih sladkorjev) je predstavljena na sliki 2. Vrednost 65 %, ki je spodnja meja za med iz nektarja, je presežena, prav tako tudi vrednost 60 % za manin med, čist ali v mešanici.

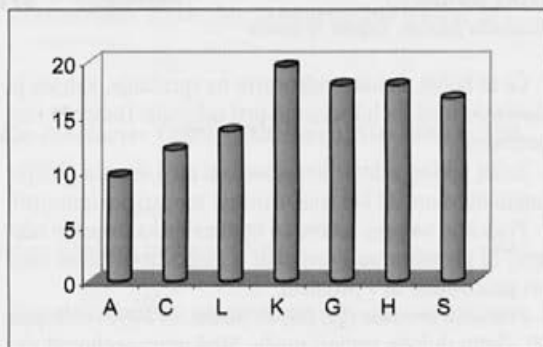
Slika 2: Vsebnost reducirajočih sladkorjev v medu

Slika 3 kaže vsebnost trisaharida melecitoze, ki je Pravilnik sicer ne omenja. Pojavlja se v maninem medu, na to pa lepo kažejo tudi naši rezultati.

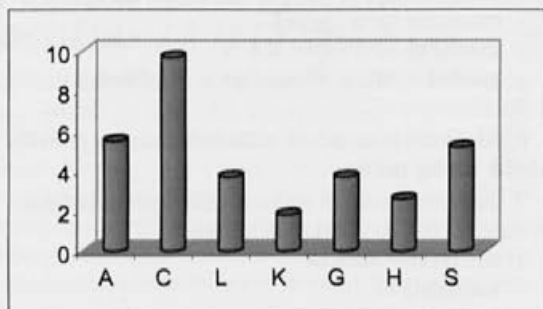
Slika 3: Vsebnost melecitoze v medu

Slika 4 vsebuje podatke o diastaznem številu, ki pravzaprav pomeni aktivnost encima diastaze v medu. Je tudi kazalec svežosti in nepregretosti medu. Vse analizirane sorte slovenskega medu imajo diastazno število večje od osem, torej večje od predpisane minimalne vrednosti.

Slika 4: Diastazno število različnih vrst medu

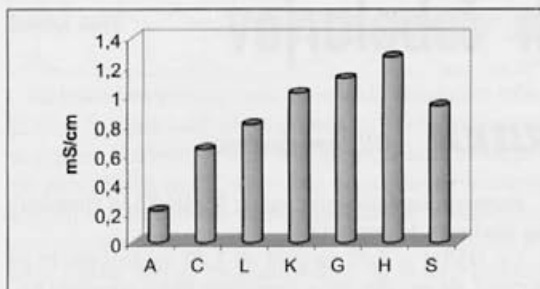
HMF (hidroksimetilfurfural) nastaja v medu spontano, med staranjem. V medu iz nektarja, ki je bolj kisel (vrednost pH od 3,5 do 4,3), hitreje, v medu iz mane (vrednost pH od 4,5 do 5,5) pa nekoliko počasneje. Če med segrevamo, nastaja HMF še hitreje, sorazmerno s temperaturo in trajanjem segrevanja. Pravilnik o medu omejuje vsebnost HMF na 40 mg/kg medu, v medu vrhunske kakovosti pa ga sme biti največ 10 mg/kg. S slike 5 lahko razberemo, da je slovenski med po vsebnosti HMF upravičeno uvrščen v kategorijo vrhunska kakovost, saj se le cvetlični med približa meji 10 mg HMF/kg, akacijev med ga vsebuje manj kot 6 mg/kg, kostanjev pa celo manj kot 2 mg/kg.

Slika 5: Vsebnost HMF v medu

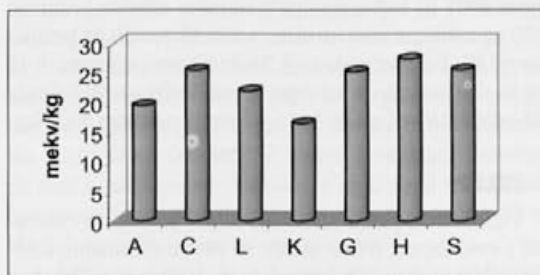
Elektrolitska prevodnost je merilo kakovosti le pri medu vrhunske kakovosti. Slika 6 kaže, da je elektrolitska prevodnost akacijevga in cvetličnega medu pod mejo 0,7 mS/cm, lipov jo presega za nekaj več kot desetinko enote, med iz mane pa je v okviru predpisanega intervala 0,7–1,9 mS/cm.

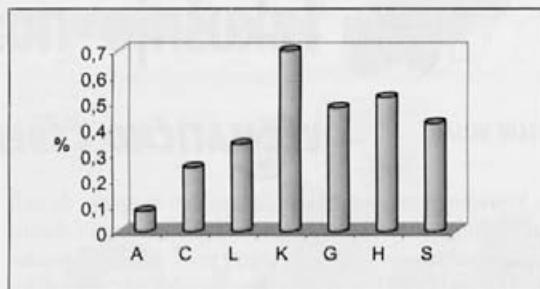
Slika 6: Elektrolitska prevodnost medu

V medu naj ne bi bilo več kot 40 miliekvivalentov/kg prostih kislin. Podatki, prikazani na sliki 7, se nanašajo na skupne kisline. Poleg prostih kislin so bili določeni še laktoni, ki so prav tako del kislin v medu. Vsota rezultatov teh dveh analiz ponazarja skupno kislost. Kot je videti, kislost za slovenski med ni problematična, saj ne dosega ni tih tretjih četrtin dovoljene količine.

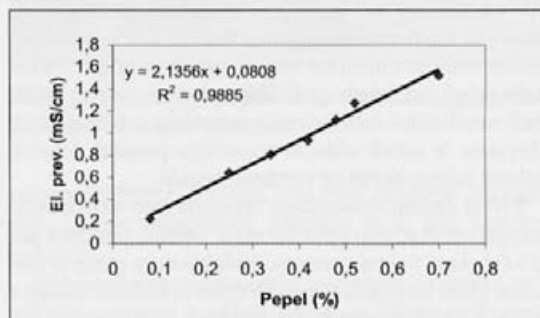
Slika 7: Vsebnost skupnih kislin v medu

Vsebnost pepela v medu pove, koliko rudninskih snovi vsebuje med. Slika 8 kaže, da analizirani vzorci popolnoma ustrezajo Pravilniku o medu, saj cvetlični med ne vsebuje več kot 0,5 % pepela, v medu iz mane pa ga je manj od predpisane zgornje meje 1 %.

Slika 8: Vsebnost pepela v medu

Sliko 9 želimo spomniti na tesno povezavo med vsebnostjo rudninskih snovi in elektrolitsko prevodnostjo medu. Med, ki vsebuje veliko rudninskih snovi, ima visoko elektrolitsko prevodnost, npr. kostanjev in hojev med, če pa je vsebnost pepela majhna, tako kot pri akacijevem medu, je tudi elektrolitska prevodnost nizka.

Slika 9: Odvisnost elektrolitske prevodnosti od vsebnosti pepela v medu

Iz zapisane sledi, da je slovenski med po sestavinah in vrednostih, ki jih določa Pravilnik o medu, kakovosten, celo vrhunski. O kakovosti v luči dovoljenih in nedovoljenih sestavin, kot so zdravila, pesticidi, radioaktivne snovi in mikrobiološka slika, pa na podlagi teh rezultatov ne moremo soditi.

OTVORITEV PRENOVLJENEGA JANŠEVEGA ČEBELNJAKA bo 22. junija 2003

Čebelarstva zveza Zgornje Gorenjske in občina Žirovnica pripravljata v nedeljo, 22. junija 2003, slavno odprtje prenovljenega Janševega čebelnjaka. Na ta dan bomo Slovenski čebelarji prvič praznovali svoj praznik, ki naj bi bil v prihodnje 20. maja – na rojstni dan ANTONA JANŠE! Glede na okoliščine, pa bo prvo praznovanje letos na dan otvoritve prenovljenega čebelnjaka. Praznik čebelarjev bosta pripravili Čebelarstva zveza Zgornje Gorenjske in Čebelarstva zveza Slovenije. Ker je to leto izjemnih dogodkov v čebelarstvu, ga želimo zaznamovati čim bolj slovesno. Zato pozivamo praporščake čebelarstev iz vse Slovenije, da se udeležijo te prireditve! Zaradi organizacijskih zadev prosimo društva, da udeležbo praporščakov napovejo pri **Čebelarstvu zvezi Zgornje Gorenjske** (oz. g. Strupiju na GSM 031 663 001).

Čebelarstva zveza Zgornje Gorenjske

Izkušnje naših čebelarjev

STANE NOSAN

VEČMATICNO ČEBELARJENJE (III. nadaljevanje)

V prejšnjih prispevkih sem na zgoščen in upam, da tudi na razumljiv način, opisal prednosti večmatičnega čebelarjenja v trietažnem listovnem panju pred drugimi panjskimi sistemi. Vsekakor je zelo tehten razlog, da slovenskemu čebelarju »leži« čebelarjenje v listovnem panju, saj so vsa opravila in delo s čebelami v trietažnem panju povsem enaka kot v AŽ-panju in tudi v večmatičnem sistemu ni nič drugače. Prav tako je izjemno pomemben razlog, da z ustrezno tehnologijo pridelamo največ medu, in to ne glede na letino. Ob slabih letinah, ko iz AŽ-panja tako rekoč ne iztočimo niti kaplje medu ali zelo malo, je v trietažnem panju z omejevanjem zaleganja to samo slabo točenje s približno 54 kg medu, ob izjemnih oziroma zelo dobrih letinah pa iztočimo več, kot je prostornina panja, to je približno 300 kg. Konstrukcija panja omogoča čebelarju brez velikih teorij in z manjšim trudom omiliti in preprečiti rojenje čebel, saj čebele praktično sploh ne morejo rojiti. Tudi »rotacijsko čebelarjenje« opravimo s tehnološkim ukrepom, že zaradi velike koncentracije panjskih čebel in pokrite zalege, hkrati pa vzrejamo matice.

V tretji številki Slovenskega čebelarja sem navedel tehnologijo za akacijo po 20. maja. Opisani postopek dela s čebelami in graf razmerja pridobljenega medu je prikazan glede na množino pašnih čebel in količino zalege v panju. V izhodiščni družini je približno 15.000 pašnih čebel, približno šest satov zalege in približno 30.000 panjskih čebel.

Izračun:

D – donos medu v kg, f1 – faktor, izračunan donos na tisoč čebel, f2 – faktor, izračunan glede na omejevanje zaleganja in zaradi sprostitve panjskih čebel, f – skupni faktor

1. $Q1 = 15.000, D1 = 7 \text{ kg}, f = 0,5 \text{ graf točka 1.}$
2. $Q2 = 35.000, f1 = 1,4 \text{ graf točka 2 (napaka v grafu SČ 3), odvezto 2 SPZ + 4.000 čebel} = 4,8 \text{ kg medu, družina v 10S AŽ}$
3. $Q3 = 105.000, f1 = 1,6, f2 = 0,11, f = f1 + f2 = 1,71 \text{ trimatični sistem v 3E/3M/K5, odvezto 9SPZ + 18.000 čebel} = 17,6 \text{ kg medu, točka 3.}$
4. $Q4 = 125.000, f = f1 + f2 = 1,6 + 0,22 = 1,82 \text{ prehod iz trimatičnega v enomatični 3E/1M/K5, odvezto 10 SPZ + 20.000 čebel} = 19,6 \text{ kg medu, točka 4.}$

$D1 = 7 \text{ kg,}$

$D2 = D1 \times f1 \times Q2/Q1 = 7 \times 1,4 \times 35/15 = 26,6 \text{ kg,}$

$D3 = 79 + 17,6 = 96,6 \text{ kg,}$

$D4 = 106,1 + 19,6 = 125,7 \text{ kg.}$

Razmerje med donosom medu 3E/3M/K5 in enomatično družino v AŽ-panju je:

$i = D3/D2 = 3,62$ na panj ali 1,20 na družino, to pa pomeni, da ena družina v trietažnem panju združena prinese za 20 odstotkov več medu kot družina v 10S AŽ-panju,

$i = D4/D2 = 4,72$ na panj oziroma 1,57 na družino, to pa pomeni, da odpade na eno družino 57 odstotkov več medu oziroma 15,3 kg kot v AŽ (D2), ob tem pa smo naredili še dva krepka narejenca več in vzrejali matice.

Povprečni letni indeks donosa medu v trimatičnem sistemu v primerjavi z AŽ-panjem je približno 48 odstotkov več pridelanega medu na družino. Za ilustracijo naj navedem, da so trimatične družine (3E/3M/K5), ki so bile hkrati z družinami v 10S AŽ-panjih od 24. julija do 28. avgusta 2001 na hojevi paši na Javorniku, nabrale približno 170 kg medu na panj, družine v 10S AŽ-panjih pa približno 40 kg. Povprečno je to 4,25 kg na panj oziroma 1,42 kg na družino, glede na to pa je ena družina v 3E nabrala 42 odstotkov več medu kot v AŽ-panju oziroma 56,8 kg.

SKLEP

V trietažnem panju 3E/XM/K5 ali K7 je mogoče čebelariti z eno, dvema, tremi, štirimi ali petimi družinami, odvisno od poznavanja biologije čebelje družine in od izbrane tehnologije. Dvomatično čebelarjenje v 3E je zelo preprosto, na ta način pa pridelamo za približno 20 odstotkov več medu na zazimljeno družino. Omiljeno oz. onemogočeno je rojenje družin (fizično), vsa opravila opravi čebelar v čebelnjaku, prevoz poteka brez natovarjanja in raztovarjanja itd.

Enomatična družina ob vsem čebelarjevem znanju v nobenem panjskem sistemu nikakor ni sposobna toliko povečati donosnosti čebelarskega obrata, da bi to doseglo navedene indekse donosa medu, ker nobeden čez celotno sezono ne omogoča omejevanja zaleganja v tolikšnem obsegu oziroma tolikšne sprostitve velikanske množine panjskih čebel.

Trietažni panj je v slovenskem prostoru zelo pogosto v rabi in ni novost, prehod v večmatični sistem pa je odločitev čebelarja, zato upam, da bodo mlajši izbrali tisto najboljšo za svoje zdravje in svoj intelektualni napor vložili v najdonosnejši panjski sistem.

Opomba: Pri avtorju je mogoče naročiti brošuro o večmatičnem čebelarjenju v trietažnem panju, in sicer po telefonu, št.: 04/515 28 50, zvečer.

Uživajte v biologiji čebel in v večmatični tehnologiji!

ALENKA ODER

PREDSTAVITEV SEKCIJE MEDENIH PIJAČ V CELJU

Na letošnjem posvetovanju slovenskih čebelarjev v Celju se je že tradicionalno predstavila tudi Čebelarstva zveza društev Maribor s svojo sekcijo pridelovalcev medenih pijač. Poleg medic, ki so bile nagrajene na lanskem drugem vseslovenskem ocenjevanju medic v Mariboru, smo tokrat razstavili tudi medena žganja in medene likerje članov sekcije. Naj spomnimo, da je bil v prejšnji številki Slovenskega čebelarja objavljen razpis za prvo slovensko ocenjevanje medenega žganja in medenih likerjev, ki bo aprila v Mariboru. Tako so številni čebelarji na posvetovanju oddali tudi vzorce. Prav vsi pa so si z velikim zanimanjem ogledali naš razstveni prostor, na katerem so člani sekcije v miniaturnem kotlu kuhali medeno žganje, na stojnici ob kotlu pa je bilo moč poskusiti nekaj vrst medenega žganja in medenih likerjev. Člani sekcije so tudi neutrudno odgovarjali na številna vprašanja obiskovalcev o tehnologiji pridelave medenih pijač. Žal pa smo iz pogovorov z njimi znova ugotovili, da niti čebelarji sami nimamo enotnega in pravilnega izrazoslova za posamezne vrste medenih pijač, zato tudi ne moremo pričakovati, da bodo kupci naših proizvodov vedeli, kaj želijo kupiti. To pa gotovo ne pripomore k večji promociji in prodaji te vrste izdelkov iz medu. Zato, dragi čebelarji in drage čebelarke, dovolite, da vam v nadaljevanju, zato da bi se izognili nadaljnjim nesporazumom, podamo kratko razlago pojmov, ki si jih, žal, še vedno vsak razlaga po svoje:

- **MEDENI NAPITEK – SLADKA MEDICA** je mešanica medu in vode, ki ji lahko dodamo različne dišave ali zdravilna zelišča. To je zdrava, sladka, osvežujoča brezalkoholna pijača.

- **MEDICA** – je alkoholna pijača z okusom po medu. Dobimo jo z alkoholnim vretjem raztopine medu in vode. Vsebuje 10–14 vol % alkohola ter 100–250 g nepovretega sladkorja. Je ena najstarejših alkoholnih pijač. Dandanes jo uživamo predvsem kot izvrsten napitek ob slovesnih priložnostih in uspešno nadomešča desertno vino.

- **MEDENO ŽGANJE** – je destilat medice. Na videz je enako drugim alkoholnim desulatom, je brez barve, ima pa značilen vonj in aromo po medu. Vsebuje od 35–55 vol % alkohola.

- **MEDENI LIKER** – je sladka alkoholna pijača, ki jo dobimo tako, da medenemu ali sadnemu žganju dodamo med. Vsebuje 22–35 vol % alkohola. Barva pa je odvisna od uporabljenih vrste medu.

Poznamo še medeno pivo, medeni kis, aromatizirano medico, penečo medico itd. Če upoštevamo vse možne različice, ki jih omogočajo različne sorte kakovostnega slovenskega medu, stopnje alkohola in količina nepo-

Predstavitve sekcije je popestril tudi čebelarški ansambel, ki je igral slovenske narodne.

vretega sladkorja, bo vsak zase med množico medenih pijač gotovo lahko našel najljubšo in jo tudi pravilno opredelil.

Žganjekuha pa ni bila edina zanimivost na našem razstavnem prostoru. Vsi člani sekcije so bili na razstavnem prostoru prepoznavni, saj so nosili modre štajerske predpasnike, imenovane »šürce«. Za dobro voljo na razstavnem prostoru je poskrbel čebelarški trio, ki je s svojimi vižami vabil na ogled stojnice pred posvetovanjem, med odmori in popoldne.

Z gotovostjo lahko trdimo, da je bila letošnja predstavitev sekcije zelo uspešna. To potrjuje tudi njeno delovanje med letom, saj je v Lukovici in v Murski Soboti pripravila seminar za pridelavo medice, ki se ga je udeležilo veliko število čebelarjev. Tako pričakujemo, da bo na letošnjem ocenjevanju število vzorcev medic krepko presešlo lansko številko. Razveseljivo pa je tudi zanimanje za ocenjevanje medenih žganj in likerjev. Točen datum za oddajo vzorcev medic pa bo objavljen v Slovenskem čebelarju, zato vas prosimo, da ga pozorno preberete.

Hkrati člane čebelarških društev tudi obveščamo, da bomo jeseni na Brdu ali po dogovoru kje drugje pripravili seminar za pridelavo medice, seveda, če bo dovolj prijavljenih.

ČZD Maribor – za Sekcijo pridelovalcev medenih vin in drugih medenih pijač

SPLETNA SKUPINA »ČEBELAR« SE PREDSTAVI

Kako pomembna je hitrost komunikacije v sodobnem svetu, najbrž ni treba posebej poudarjati. Številne ovire pri tem so padle, saj nam svetovni računalniški splet daje neslutene možnosti. Zakaj se ne bi v to informacijsko družbo vključili tudi čebelarji, izmenjevali informacije, izkušnje in podobne reči s komer koli na svetu? Te možnosti smo s pridom začeli uporabljati tudi slovenski čebelarji. Pri nas za zdaj uspešno delujeta dve spletni skupini, v kateri to vključeni čebelarji.

Skupina »Čebelarji« se je že predstavila, tokrat pa predstavljam še drugo takšno skupino – »Čebelar«. Najdete jo na spletnem naslovu <http://groups.yahoo.com/group/cebelar/>. Od svoje starejše sestrške skupine se nekoliko razlikuje. Morda se bo kdo vprašal, zakaj dve skupini. Nič ni narobe, če je skupin več, saj se vsaka po svoje trudi izpolniti svoje poslanstvo in ponuditi svojim članom čim več informacij s področja čebelarstva, kadar zmanjka »resnih« tem, pa zgolj klepet. Takšno povezovanje nas druži in premaguje velike razdalje. Tako je v skupini »Čebelar« zdaj 47 članov, ki niso samo iz Slovenije. Vključeni so tudi čebelarji iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije in Črne gore, Makedonije, Združenih držav Amerike, in to od začetnikov do izkušenih čebelarjev, od mladih do starejših čebelarjev. Kar pisana družčina, ki najde odgovor tako rekoč na vsako zastavljeno vprašanje.

Seveda za delovanje skupine veljajo določena pravila. Tako skupina »Čebelar« deluje v zaprtem krogu članov. In kaj to pomeni? To ne pomeni, da nikogar drugega ne pušči v svoj krog članstva, nasprotno, skupina je odprta za vse, ki si želijo strpnega komuniciranja o čebelarstvih temah. Zaprta pa je za naključne obiskovalce, tako da ti nimajo dostopa do arhiva sporočil in map, ki smo jih pomenovali Skrinja dobrot. V to skrinjo člani shranjujemo marsikaj, med drugim pravilnike, zakonodajo s področja čebelarstva, različne sestavke in fotografije, ki so jih posneli člani. To je res bogat arhiv, ki so ga ustvarili prizadevni člani. Ko tisti, ki se strinja s pogoji včlanitve, ki jih najde na prvi in vedno odprti pozdravni strani, opravi

postopek prijavljanja, sta zanj poleg možnosti prejemanja in pošiljanja sporočil na elektronski naslov odprta tudi arhiv starih sporočil in Skrinja dobrot. Skupina oz. njeni člani nimajo nikakršnih obveznosti, razen da od časa do časa napišejo kakšno sporočilo, postavijo vprašanje ali ponudijo drugim svoje mnenje ali svoje izkušnje.

V vsaki skupini obstaja njen urednik, ki je navadno tudi ustanovitelj skupine, vodi njeno delo in ima glede na svoj položaj tudi nekatera pooblastila, ki jih drugi člani nimajo. Skupina »Čebelar« je bila ustanovljena 14. februarja lani, postavil pa jo je Vincenc Petruna, ki jo tudi vodi. V minulemu letu je bilo odposlanih več kot 1350 sporočil ali povprečno pet na dan in tako rekoč ni bilo vprašanja, na katerega ne bi izbrskali odgovora. Če odgovorov ne dobimo iz domačih logov, jih poiščemo drugod na spletu, zato se v skupino vključuje vse več čebelarjev. Prek te skupine se širijo tudi različne informacije o delovanju čebelarstvih društev in ČZS, o predavanjih, prireditvah itd. Pomembno je predvsem to, da je informacija hitra in točna. Po tako navezanih stikih smo sprva posredovali tudi veliko informacij o Apimondii, ki bodo v korist tako tujim kot domačim čebelarjem. Kolikšen bo pomen takšnih informacij tik pred začetkom in med Apimondio samo, pa si lahko samo mislimo.

Ker se kar nekaj članov skupine ukvarja z naravoslovno in makrofotografijo čebel na medovitih rastlinah, se na naslovnici v sezoni na vsakih nekaj dni izmenjujejo fotografije čebel na posameznih cvetočih medovitih rastlinah. Pozimi jih zamenjujejo slike čebelnjakov in stojišč naših članov.

To zimo je nekaj čebelarjev začelo v skupini objavljati svoje čebelarstve zgodbe – resnične dogodivščine iz njihovega čebelarjenja. Urednik jih skrbno shranjuje v Skrinjo dobrot, saj bodo vsaj nekatere od njih gotovo doživele tudi širšo objavo.

Rezultat dela skupine »Čebelar« <http://groups.yahoo.com/group/cebelar/> je tudi nekaj novih spletnih strani, ki so jih postavili njeni člani po navodilih in izkušnjah drugih članov, to pa je brez dvoma prijetna osvežitev v čebelarstvih krogih. Tako je nastala najprej stran Vincenca Petruno s spletnim naslovom <http://www2.arnes.si/čsscrno-melj/>, potem stran Staneta Pluta na spletnem naslovu <http://users.volja.net/stane-plut/> in končno Vlada Auguššina na naslovu <http://users.volja.net/aug056/>. Upajmo, da bodo kmalu nastale spletne strani še nekaterih drugih članov, ki se želijo tudi na ta način predstaviti širši javnosti.

Tisto, na kar smo v tej skupini posebej ponosni in kar skrbno gojimo, je napisano na naslovnici skupine: strpen, prijateljski dialog, izmenjava pogledov in izkušenj ter pomoč mladim čebelarjem.

Za konec sem prihranil še povabilo: vključite se v delo spletnih debatnih skupin, obogatite svoje znanje in svoje znanje ponudite drugim. Navodila za vključitev boste našli na naslovnih straneh obeh skupin.

Člani skupine smo se srečali.

Foto: S. Plut

V spomin

JANEZ JAKOPIN

Ob koncu minulega leta je še nakmil čebele in jih pospremlil k zimskemu spanju, potem pa se je v 72. letu starosti od nas in svojih bližnjih za vedno poslovil dolgoletni član našega društva in prijatelj Janez Jakopin.

Njegova življenska pot ni bila lahka, saj se je moral že v rani mladosti bojevati za preživetje. Ko mu je z marljivostjo in pridnostjo uspelo zgraditi svoj dom in si ustvariti družino, je k njemu prišel roj čebel. Janez ga je ogrebel, začel čebele razmnoževati in tako tudi čebelariti. Poleg harmonike so mu čebele pomenile veliko sprostitiv, ki mu je pomagala premagovati življenske težave in mu hkrati olajšala skrb za družino.

Pred leti se je Janez vključil tudi v Čebelarstvo Grosuplje in vse do smrti ostal njegov prizadeven član.

Na njegovi zadnji poti na pokopališče v Grosupljem smo ga z društvenim praporom in z žalostjo v srcu pospremlili tudi številni čebelarji, saj smo izgubili delavnega člana in dobrega prijatelja.

ČD Grosuplje

JAKOB KRAJ

V prvem mesecu novega leta smo se čebelarji Čebelarstva društva Dolsko poslovili od našega najstarejšega člana Jakoba Kralja. Rodil se je leta 1911 v številni kmečki družini. Ob opazovanju dela okoliških čebelarjev se je začel že kot bosonogi fantič zanimati za čebele. Za birmansko darilo je dobil prvo čebeljo družino in začel samostojno čebelariti. Na vrhuncu svoje čebelarstva poti je čebelaril z več kot 80 čebeljimi družinami. Čebelarstvu,

ki je bilo poleg družine njegova največja ljubezen, je ostal zvest polnih 75 let, vse do svoje smrti.

Svoje bogate izkušnje je vedno rad posredoval mlajšim čebelarjem, številne je navdušil za čebelarstvo tako, da jim je podaril čebele, zato ga je poznalo veliko ljudi daleč naokoli. Kadar koli je nanesla beseda na čebele, so mu oči zažarele in sogovorniku je natresel obilo koristnih napotkov in zanimivih, večstih tudi hudomušnih čebelarških anekdot. Ker je bil zaposlen na železnici, je kmalu začel čebele prevažati na izdatnejše paze po tedajni ožji in širši domovini.

Čebelarji organizaciji se je pridružil zelo zgodaj, precej pred drugo svetovno vojno. Po njej je bil dolgoletni predsednik ČD Dolsko ali pa je dejavno opravljal različne odgovorne funkcije v društvu. Za svoje prizadevano delo je prejel številne pohvale in priznanja, med njimi tudi odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Čebelarji in prijatelji ga bomo zelo pogrešali in ga ohranili v lepem spominu.

ČD Dolsko

MAKS GAJŠEK

Bil je lep poznojesenski dan, ko smo se slovenjebistriški čebelarji še zadnjič poslovili od našega dragega čebelarja, prijatelja in mentorja Maksa Gajška. Rodil se je leta 1920 v Laporju pri Poljčanah. Že zgodaj je spoznal težko življenje, saj je moral še kot otrok od doma za pastirja. Izučil se je za kovača. Vojna vihra ga je odnesla na prisilno delo v Avstrijo.

Od tam je leta 1944 pobegnil in se pridružil partizanom. Po vojni je služboval v različnih krajih in ob delu končal srednjo šolo.

Čebelariti je začel s košem čebel, ki so ga že ob prvem srečanju pošteno opikale. Svoje čebelarstvo je razširil na 30 družin, ki jih je imel na treh različnih lokacijah. Veliko je eksperimentalni in na podlagi svojih izkušenj tudi svetoval. Pri njegovem delu mu je nesebično pomagala tudi njegova pokojna žena, ki se je udeleževala vseh naših prireditev in nas sladkala z medenim pecivom. Pri delu mu je pomagal tudi sin Dušan, ki zdaj nadaljuje njegovo delo pri čebelah.

V veliko veselje mu je bilo delo z mladimi. Vrsto let je bil mentor krožka na slovenjebistriški osnovni šoli. Med učitelji, zaposlenimi na šoli, je vzgajil mentorico, ki nadaljuje pot po njegovih stopinjah. S pokojno ženo sta vzorno uredila šolski čebelnjak, ki so ga uporabljali tako krožkarji kot tudi drugi učenci. Še v svojem 81. letu je vodil mlade čebelarje na jubilejnem državnem srečanju mladih čebelarjev na Brdu pri Lukovici. Dolga desetletja je bil član upravnega ali nadzornega odbora društva, predsednik komisije za zdravstveno varstvo v društvu in regiji, opravil je izpit za čebelarstva preglednika, poleg tega pa se je redno udeleževal vseh delovnih, organizacijskih, izobraževalnih in družabnih srečanj. Naš dragi prijatelj Maks je bil vsem priljubljen svetovalec, izjemno skromen in kljub veliki zakladnici znanja nevsiljiv in prijazno nasmejan. Takšnega ga bomo ohranili v trajnem spominu. V zahvalo mu je društvo podelilo odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Naj počiva v miru!

Čebelarstvo društvo Slovenska Bistrica,
predsednik Norbert Jedlovčnik

Pokojni **OTMAR BRENCÉ** je bil član Čebelarstva društva KAMNICA - BRESTERNICA in ne KAMNICA - BRESTANICA, kot je bilo pomotoma objavljeno v 1. št. Slovenskega čebelarja (predsednik Alojz Čebner).

Gostilna
Restavracija
Galerija

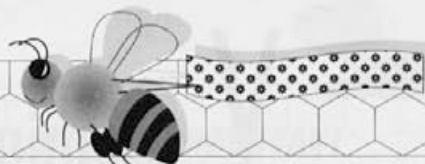
Avsenik

GREGA AVSENIK, s.p., Begunje 21, 4275 Begunje
»Pri Jožovcu« - Tel.: 04/530 70 30

• ČETRTEK, 3. APRILA – VEČER ZIMZELENIH MELODIJ S PLESNIM ORKESTROM »BIG BANG« IZ RADOVLJICE OB 20. URI • ČETRTEK, 10. APRILA – SNEMANJE TELEVIZIJSKE ODDAJE »POD ŽIDANO MARELO« OB 20. URI • PETEK, 11. APRILA – GLASBENI VEČER S HIŠNIM ANSAMBLOM »JOŽOVČ« OB 19. URI • SREDA, 23. APRILA – GLASBENI VEČER Z »GAŠPERJI« OB 19. URI • ČETRTEK, 24. APRILA – SNEMANJE TELEVIZIJSKE ODDAJE »POD ŽIDANO MARELO« OB 20. URI • PETEK, 25. APRILA – GLASBENI VEČER Z »OKROGLIMI MUZIKANTI« OB 19. URI • SOBOTA, 26. APRILA – GLASBENI VEČER Z »GORENJSKIM KVINTETOM« OB 19. URI • SREDA, 30. APRILA – GLASBENI VEČER Z »IGORJEM IN ZLATIMI ZVOKI« OB 19. URI.

Informacije in rezervacije po tel. št. 04/ 533 34 02

- KUPIM** štirideset kilogramov čistega čebeljega voska, ☎ 041 830 008.
- KUPIM** prazne naklade za FV-panj (Vehovčev), ☎ 031 682 920.
- PRODAM** čebelje družine na AŽ, 7 in 9 S, s panji ali brez, ☎ 01/ 787 58 93 ali 031 619 961.
- PRODAM** zdrave čebelje družine na AŽ, 7 in 10 S, ☎ 01/ 723 12 99 ali 031 503 635.
- PRODAM** štirinajst družin na AŽ, 7S, ☎ 041 621 426.
- PORODAM TAM 190**, T 15, letnik 88, ☎ 041 547 476.
- PRODAM TAM 125**, predelan v čebelnjak z 72 praznimi AŽ-panji, 9 S, ☎ 040 682 605.
- PRODAM** čebelje družine na AŽ, 7 S, možna dostava, cena ugodna, ☎ 041 853 412.
- PRODAM** pet praznih nizkonakladnih panjev (s tremi nakladami) in satniki ter naseljene AŽ, 9 in 10 S, ☎ 041 675 268.
- PRODAM** ročno točilo za med, ☎ 01/ 723 70 27 ali 031 352 797.
- PRODAM** deset čebeljih družin na AŽ, 7 in 10 S, ☎ 01/ 365 15 36, zvečer.
- PRODAM** nekaj družin na LR satju z mladimi maticami, ☎ 041 559 279 (Anton Popit, Vrhnika, Turnovše 17).
- IŠČEM** knjigi Sodobno čebelarstvo, I. in II. del (1955) in stare številke Slovenskega čebelarja, ☎ 031 682 920 ali 04/ 252 73 10, zvečer.
- PRODAMO** tovornjak z 36 naseljenimi AŽ panji, 10 S, in zabojnik z 48 naseljenimi AŽ-panji, 10 S, ☎ 031 595 188 in 031 521 626, dopoldne.
- PRODAM** ugodno zaradi starosti terenski tovornjak s 54 skoraj novimi naseljenimi AŽ-panji, 10 S in zabojnik z 28 naseljenimi AŽ panji, ☎ 05/ 300 57 02, zvečer.
- PRODAM** osem čebeljih družin na AŽ, 9 S, ☎ 01/ 787 86 35.
- KUPIM** več rabljenih LR dvetretinjskih panjev s pripadajočimi deli, ☎ 031 625 194.
- PRODAM** AŽ panje, 10 S, skupaj s čebelami ali brez njih, ☎ 031 264 260.
- PRODAM** zaradi bolezni sedemdeset naseljenih AŽ-panjev, 10 S, in avtobus, predelan za prevoz čebel, registriran do 28. maja 2003. Čebele so zdrave, ☎ 05/ 302 80 85.
- KUPIM** večje število rabljenih AŽ-panjev, 10 S, ☎ 040 895 611.
- PRODAM** rabljene AŽ-panje ali jih zamenjam za čebelje družine, ☎ 041 730 631.
- PRODAM** malo rabljene naseljene AŽ-panje, 5 in 10 S, ali samo družine na satju, ☎ 04/ 251 13 64.
- PRODAM** več zdravih čebeljih družin na AŽ, 9 S, na satju ali skupaj s panji, ☎ 01/ 755 12 31.
- PRODAM** zaradi bolezni prikolicno-čebelnjak z desetimi naseljenimi AŽ-panji, 10 S, ☎ 04/ 204 67 37 ali 031 542 903.
- KUPIM** rabljeno čebelarstvo tehtnico za postavitev pod AŽ-panj, ☎ 02/ 572 15 20.
- PRODAM** dvajset čebeljih družin na AŽ, 9 in 10 S; družine so zdrave in močne z mladimi maticami, ☎ 01/ 361 20 43.
- PRODAM** zdrave čebelje družine na AŽ, 5 S, z lanskimi maticami, ☎ 02/ 641 38 81, GSM 040 878 431.
- PRODAM** več pregledanih čebeljih družin na AŽ, 5, 9 in 10 S iz hribovitih krajev, ☎ 04/ 531 24 85.
- PRODAM** pet čebeljih družin na AŽ, 10 S, ali samo družine na satju. Cena po dogovoru, ☎ 03/ 579 11 52.
- PRODAM** do trideset družin na AŽ, 9 S, prevoz mogoč z mojimi polovičarji iz Slovenske Bistrice, ☎ 041 917 594.
- PRODAM** čebelje družine na AŽ, 10 S, Sp. Bela pri Predvdvoru, ☎ 041 647 427.
- PRODAM** petindvajset zdravih čebeljih družin na AŽ, 10 S, ☎ 07/ 491 33 50, ali 041 226 308.
- PRODAM** več čebeljih družin na AŽ, 10 in 9 S, ☎ 07/ 497 40 44.
- PRODAM** prikolicno-čebelnjak za prevoz 32 AŽ-panjev in kotel za kuhanje voščin, ☎ 031 879 072.
- PRODAM** čebelje družine na AŽ, 7 ali 10 S, ☎ 031 766 533 ali 03/ 572 73 43.
- PRODAM** dvajset naseljenih AŽ-panjev, 10 S, ☎ 05/ 300 28 85, po 20 uri.
- PRODAM** več zdravih čebeljih družin na AŽ, 7 S, matice so lanske, ☎ 041/ 639 612.
- PRODAM** nekaj zdravih čebeljih družin na AŽ, 5 S, in starejšo, trisatno aluminijasto točilo, ☎ 03/ 568 50 82 in 031 630 935.
- PRODAM UGODNO** zdrave družine na AŽ, 7 in 10 S, vse matice so mlade iz domače vzreje; vlačilec TAM 110 s pogonom spredaj in zadaj, z vitlom in polpriklopnikom za 102 panja ter rabljene 10- in 11-satarje in Grajševe panje, ☎ 041 410 152, Nace Sotlar, popoldne.
- KUPIM** zabojnik za prevoz čebel za 42 AŽ-panjev ali več, ☎ 031/378 479.
- PRODAM** dvanajst čebeljih družin na AŽ-satju, ☎ 01/ 565 43 90.
- PRODAM** naseljene 7 in 12 S štrictažne panje v zložljivem čebelnjaku ali samo čebele na satju, ☎ 01/ 361 11 73.
- PRODAM** deset močnih čebeljih družin na LR satju, veterinarsko pregledane, očiščene varoj, z mladimi maticami, ☎ 07/ 818 45 98 ali 031/434 506.
- PRODAM** čebelje družine na AŽ, 10 S, ☎ 04/ 204 56 38.
- PRODAM** čebelje družine z mladimi maticami na AŽ, 10 S, ☎ 04/ 204 50 58.
- PRODAM** TAM 5000 A-testiran, za prevoz 60 AŽ-panjev, ☎ 041 586 508.
- PRODAM** zaradi bolezni AŽ-panje ali smo družine na AŽ, 6, 7, 8 in 10 S, ☎ 01/ 423 40 02.
- PRODAM** zdrave čebelje družine na AŽ, 7 S, ☎ 01/ 512 42 57.
- PRODAM** zaradi starosti nekaj čebeljih družin na AŽ, 10 S, ☎ 839 11 84.
- PRODAM** konec aprila petnajst čebeljih družin na AŽ, 10 S, ☎ 041 224 250.
- PRODAM** več čebeljih družin na AŽ, 10 S, inf. Švagej, Štanjel, ☎ 05/ 769 00 18.
- PRODAM** čebelje družine na AŽ, 9 S, čebele so zdrave in veterinarsko pregledane, ☎ 041 583 817.
- PRODAM** trideset čebeljih družin na AŽ, 10 S, s panji ali brez, ☎ 04/ 518 15 25.
- PRODAM** več čebeljih družin na AŽ, 10 in 7 S, ☎ 03/ 705 51 20.

PRODAM pregledane čebelje družine na AŽ, 5 in 7 S, matice so lanske, ☎ 02/ 587 19 04.

PRODAM štiri čebelje družine na AŽ, 10 S, ☎ 07/ 30 45 078, po 19. uri.

PRODAM čebele na AŽ, 10 S, ☎ 425 96 56.

PRODAM več čebeljih družin AŽ, 9 in 10 S, matice so mlade, ☎ 01/ 537 54 08 ali 031 712 529.

PRODAM čebelje družine na LR in AŽ satih z lanskimi maticami, ☎ 05/ 388 35 38.

PRODAM več zdravih čebeljih družin na AŽ, 7 in 10 S, ☎ 01/ 541 61 64, zvečer.

PRODAM čebelje družine na AŽ, 4, 5, 7, 9 in 10 S, vse družine imajo lanske matice, ☎ 01/ 787 32 03.

PRODAM avtobus-čebeljak, vozen, za prevoz 90 AŽ-panjev, 10 S, Goriška, ☎ 041 610 654.

PRODAM čebelje družine na 5 in 7 S, ☎ 01/ 724 20 26 ali 041 403 960.

PRODAM deset naseljenih AŽ, 9 S, s panji ali brez njih, vosek in sto novih satnikov, ☎ 01/ 540 46 43.

PRODAM čebelje družine na AŽ, 7 S, ☎ 031 360 467.

PRODAM nekaj čebeljih družin na AŽ, 5, 7 ali 10 S, družine so zdrave in močne, ☎ 01/ 512 26 21, popoldne.

PRODAM petindvajset čebeljih družin na AŽ, 9 S, s panji ali brez njih, ter namizno rdeče in belo vino odlične kakovosti, ☎ 040 567 144, po 20. uri.

PRODAM čebelje družine na AŽ 10 in 7 S, ☎ 02/ 613 41 91.

PRODAM več zdravih in močnih čebeljih družin na AŽ 10 S, ☎ 02/ 745 78 91 ali 041 991 758.

PRODAM deset čebeljih družin na AŽ 10 S, čebele so zdravstveno pregledane, ☎ 031 204 494.

PRODAM čebeljak v izmeri 6-krat 3 metre na območju ČD Velike Lašče, ☎ 01/ 507 89 35.

PRODAM ugodno deset praznih panjev AŽ 10 S z zakladami na 9 S, ☎ 04/ 583 10 80 ali 041 878 294, Janez Langus, Tomšičeva 68 c Jesenice na Gorenjskem.

PRODAM čebelje družine na AŽ, 6 in 9 S, ☎ 04/ 5333-914 ali GSM 041 948-077.

PRODAM čebelje družine na AŽ, 7 in 9 S, ☎ 07/ 307 83 89.

KUPIM rabljene panje 11 S AŽ in **prodam** štirietažne AŽ-panje na 36 ali 40 satov, ☎ 031 781 895.

PRODAM seme in sadike medovite rastline boreč (Borago officinalis), ☎ 040 249 323. Vinko Franc, Petišovci, Ul. 22. junija 49, Lendava.

PRODAM prikolico za prevoz osem AŽ 10 S, atestirano in obnovljeno, ☎ 01 561 80 90.

PRODAM štiri nenaseljene nakladne panje – Vehovec, ☎ 041 988 235.

PRODAM tovornjak TAM 110, T10, s podaljšanim kasonom, lahko za prevoz čebel, ☎ 031 803 637.

PRODAM deset zdravih čebeljih družin na AŽ 10 S, ☎ 04 257 400.

ČEBELNJAK s čebelami, do 50 panjev, vzamem v najem do 60 km iz Ljubljane, ☎ 041 968 612.

PRODAM naseljene AŽ in LR-panje, prazne trietažne panje, propolis in razstavljen čebeljak za 24 AŽ 10 S panjev, ☎ 07/ 814 26 90.

PRODAM pet družin na AŽ-satju z mladimi odbranimi maticami 2002, ☎ 07/ 839 54 11.

PRODAM prikolico za prevoz 10 AŽ 10 S, ☎ 05/ 639 54 16.

PRODAM čebele na 5, 7 in 10 S AŽ s panji, TAM 110, T10 za 62 AŽ-panjev, ☎ 01/ 365 12 87.

PRODAM matične rešetke za LR-panje različnih dimenzij, ☎ 01/ 519 70 47, 031 351 394.

POVERJENIKI ZA PAŠO

ČEBELARSKO DRUŠTVO RADIJE OB DRAVI: Vuhred – Martin Krajnc, Vuhred 106, ☎ 02/ 887 16 36; Hudi kot, Ribnica na Pohorju – Franc Ruprecht, Sp. Orlica 13, ☎ 02/ 876 81 54; Remšnik – Ivan Zakeršnik, Vas 60, ☎ 02/ 887 16 94; Brezni Vrh, Kozji Vrh – Marko Glazer, Kozji Vrh 7, ☎ 02/ 876 61 42; Leben – Ivanka Vomer, Janževski Vrh 75, ☎ 02/ 876 75 09; Vurmat, Kapla, Gradišče – Srečko Verdinek, Vurmat 3, ☎ 02/ 876 01 80.

ČEBELARSKO DRUŠTVO RUŠE: Albin Rupnik, Gozdarska 2, 2342 RUŠE, ☎ 02/ 66 13 511.

ČEBELARSKO DRUŠTVO RAČE: Franc Gradišnik, Opekarniška 4, 2327 Rače, ☎ 02/ 609 50 96, GSM 041 503 463.

Območja Čebelarkega društva Rače, so: Prepolje, Trnišče, Marjeta na Dravskem polju, Dravski Dvor, Brunšvik, Sp. in Zg. Gorica, Podova, Bresula, Hotinja vas, Orehova vas, Radiket, Slinivca s Sliniškim Pohorjem, Čreta, Plahutnik, Breznikov Vrh, Frajham, Planika nad Framom, Kopiknik, Lok pri Franu, Morje, Fram, Požeg, Ješenca in Rače.

ČD NOVA GORICA sprejema prošnje za akacijevu pašo do 15. aprila, za škržatovo in gozdno pašo pa do 15. maja 2003. Opozorjamo na veljavna zdravstvena spričevala. Poverjenik je: Viktor Zadravec, Vipavska c. 88, 5000 Nova Gorica.

ČD AJDOVŠČINA sprejema pisne prijave za akacijevu pašo do 14. aprila 2003 na naslov: ČD Ajdovščina, Lavričeva 57, 5270 Ajdovščina.

ČD SEŽANA – Vloge za akacijevu pašo v dolini Branice, za območje Rodika in za Vremsko dolino pošljite do 15. 4. 2003 na naslov: ČD Sežana, Gregorčičeva 2, 6210 Sežana. Vloga naj vsebuje: naslov, št. panjev, prevozno sredstvo z registrsko številko in zeleni prostor.

ČD BEGUŃJE PRI CERKNICI – Poverjenik za gozdno in hojevo pašo za območje Ravnik-Menišja je: MILAN POHOLE, Notranjska c. 28, 1380 Cerknica, ☎ 01/ 709 16 72. Pisne prijave sprejemamo do 20. junija 2003. Prijava naj vsebuje zdravniško spričevala, naslov, število panjev in telefonsko številko.

ČD KANAL-BRDA – Pisne vloge za akacijevu, lipovo, kostanjevo in gozdno pašo sprejemamo do 10. aprila 2003 na naslov: ČD KANAL-BRDA, 5211 Kojško.

OBČINA ŠEMPETER - VRTOJBA sprejema pisne prijave za akacijevu pašo do 15. aprila 2003, za škržatovo gozdno pašo pa do 15. junija 2003 na naslov: Občina Šempeter-Vrtojba, komisija za pasišča, Goriške fronte 11, 5290 Šempeter pri Gorici.

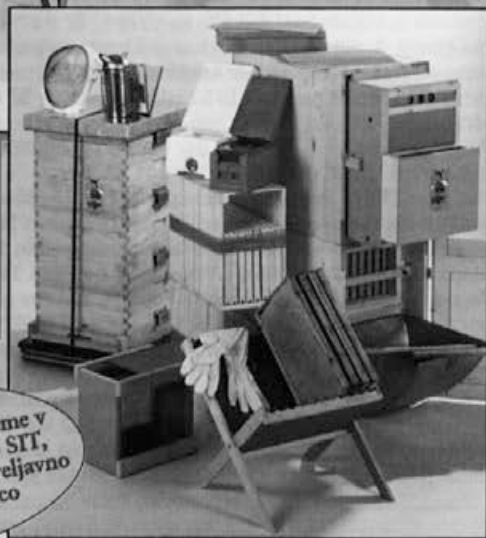
ČD LOVRENC NA POHORJU: Rdeči Breg, RECENJAK – ALOJZ KOSJEK, Lovrenc na Pohorju, Rdeči Breg 18 a, ☎ 02/ 675 44 31. Činžat – BRANKO MONETTI, Fala, Činžat 35, ☎ 031 727 464. Kumen – KAREL ODER, Lovrenc na Pohorju, Ob Radoljni 81, ☎ 031 634 896.

ČD MURSKA SOBOTA – sprejema pisne prijave za akacijevu pašo do 20. aprila 2003, na naslov dr. Stanko Kapun, KGZS - Zavod Murska Sobota, Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota.

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Logar®

Pri gotovinskem nakupu čebelarke opreme v vrednosti več kot 5.000 SIT, priznamo čebelarjem z veljavno čebelarstvo izkaznico 4% popusta

refraktometer

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00; ob sobotah od 9.00 do 12.00
NAROČENO BLAGO VAM LAHKO ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO

LOGAR TRADE, d.o.o.

Zupanova 1, 4208 Šenčur, tel.: 04 25 19 410, faks: 04 25 19 415
e-pošta: logar-trade@siol.net, internet: www.logar-trade.si

Za zdrave čebele in večje donose

Na voljo so nove, dopolnjene izdaje knjig prof. dr. Jožeta Riharja, ki jih priporoča ČZS in sam častni predsednik Apimondie g. R. Borneck

ČEBELARJENJE V NAKLADNEM PANJU

3.000 SIT

MANA IGLAVCEV - NAPOVEDOVANJE
GOZDNEGA MEDENJA

3.000 SIT

VAROZA ČEBEL

3.000 SIT

Knjige lahko naročite na tel.: 01-428 11 36 ali 041-410 171

Cene vključujejo DDV

ANA KUNSTELJ, s.p.

ŠIVILJSTVO KUNSTELJ, ZAVRTI 41, 1234 MENGEŠ

Telefon: 01/ 72 37 027, GSM: 031 352 797, e-pošta: JM.KUNSTELJ@EMAIL.SI

Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna na vročino), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE IN DRUGO ČEBELARSKO OPREMO.

Razstavno prodajni salon ČEBELARNA
v čebelarskem centru Slovenije - Brdo pri Lukovici 8
Tel: 01 / 729 61 18; Fax: 01 / 729 61 31

Delovni čas: Od ponedeljka do petka, od 9. do 17. ure v soboto od 8. do 13. ure, v nedeljo zaprto.
Za večje skupine je odprto izven delovnega časa po predhodnem dogovoru.

- **INVERTNA SLADKORNA POGAČA**
(Pakirana v vrečkah po 1kg, ter v kartonu z 10. vrečkami po 1 kg)
- Visokokvalitetni, cenovno ugodni sladkorni sirup FRUTASUN Q85 (sestava glukozi in fruktozni slakor, BREZ trisaharidov)
- Zbiramo prednaročila za krmni sladkor za čebele v tem letu hitrejša dobava
Po želji organiziramo dostavo
KONKURENČNE CENE

ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel: 02 / 320 53 46; Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure, sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

v čebelarskih centrih vam nudimo:

- čebelarsko opremo in drobni pribor
- darilno embalažo
- stekleno, kartonsko in leseno embalažo...
- pokrovčke za kozarce vseh velikosti
- plastične satnice za nakladne in AŽ panje
- voščene satnice vseh velikosti
- lesene (lipove) satnike
- čebelarsko literaturo

VELETRGOVINA
VEMA
Tržaška 68, Maribor

Telefon: 02/320-64-52
Faks: 02/332-62-71
naročila: embalaza@vema.si

www.vema.si

APIS M & D, d.o.o.
MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7 – 1360 VRHNIKA
tel., faks: (01) 755 12 82

Odprto: ob delavnikih od 9.–12. in od 16.–18. ure,
ob sobotah od 9.–12. ure

PREDELAVA VOSKA V SATNICE PO UGODNIH CENAH – samo 180 SIT/kg
KUHA VOŠČIN IN TAKOJŠNJA MENJAVA VOŠČIN ZA SATNICE

- IZDELUJEMO POLNOVREDNE BELJAKOVINSKE POGAČE ZA KRMLJENJE ČEBEL, PO ŽELJI Z DODATKOM TERAPEVTSKIH SREDSTEV
- APNEGEL – NOSEMAGEL – STIMULANS – VAROGEL
- NA DEBELO IN DROBNO PRODAJAMO VSO ČEBELARSKO OPREMO

NAROČENO BLAGO POŠILJEMO TUDI PO HITRI PAKETNI POŠTI

- Vse čebelarje in čebelarstva družstva obveščamo, da izdelujemo hladno valjane, nelomljive satnice vseh velikosti. Vosek steriliziramo v oljnih sterilizatorjih pri 125 °C.
- Vosek odkupujemo po 600 do 700 SIT za kilogram.

PRIZNANO VZREJEVALIŠČE MATIC – ČEBELARSTVO DEBEVEC, APIS M & D, d.o.o., VRHNIKA

Sprejemamo prednaročila za kakovostne, izbrane in označene matice kranjske pasme. Konec maja in junija lahko pri nas dobite čebelje družine na petih in sedmih satih.

NOVO!

Nizkonakladni, LR-, AŽ-panji 10-, 7- in 5-satni. Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

PRVA POTUJOČA ČEBELARSKA TRGOVINA V SLOVENIJI

POZIMI IN SPOMLADI, KO ČEBELARSKA DRUŠTVA SKLICUJEJO OBČNE ZBORE, ORGANIZIRAMO STROKOVNA PREDAVANJA IN NAKUP ČEBELARSKO OPREME V POTUJOČI ČEBELARSKI TRGOVINI.

APIS M & D, d.o.o. – MARKO DEBEVEC

RAZPIS

XXVI. SREČANJE IN TEKMOVANJE MLADIH ČEBELARJEV

Srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev bo v soboto, 10. maja 2003, v prostorih osnovne šole Davorina Jenka v Cerkljah na Gorenjskem. Tekmovalne ekipe naj se v osnovni šoli zberejo do 9. ure. Natančen raspored tekmovanja bodo vse prijavljene ekipe dobile po pošti.

Mentorji čebelarških krožkov naj pisne prijave tekmovalnih ekip pošljejo na obrazcu, ki ga dobijo na spletni strani ČZS, najpozneje do 15. aprila 2003 na naslov: *Čebelarška zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.*

Ker želimo tekmovanje pripraviti na vrhunski ravni, prijave na dan tekmovanja ne bodo mogoče.

Tekmovanje bo potekalo na podlagi Pravilnika o državnem srečanju in tekmovanju mladih čebelarjev, ki je bil objavljen v Slovenskem čebelarju, št. 4, 1998.

Za nižjo in srednjo skupino bodo vprašanja sestavljena na podlagi delovnega zvezka Čebela se predstavi, za višjo skupino pa tudi na podlagi knjige Od čebele do medu.

Pričakujemo polnoštevilno udeležbo.

Sočasno razpisujemo natečaj za izvedbo XXVII. tekmovanja mladih čebelarjev v letu 2004. Prijave za izvedbo tekmovanja pošljite na Čebelarško zvezo Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 LUKOVICA.

Komisija za krožke pri ČZS

V NEKAJ MINUTAH lahko spremenite AŽ čebelarjenje v SODOBNO NAKLADNO ČEBELARJENJE!

Ponujam vam nakladne panje AŽ-mere, združljive z LR-panjskim sistemom, večnamensko podnico – tudi za pripravo rojev (ometencev) in predelavo kristalizirane oz. melicitozne mane (podnica je združljiva z LR-nakladami) po načrtih univ. dipl. inž. Ivana Jurkoviča. Izdelujem tudi vse vrste satnikov.

PETER ZAKRAJŠEK, s.p.

Pretnarjeva 6, 1210 Ljubljana – Vižmarje – Tel.: (01) 512 62 51

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

IDRIJSKA 10, 1360 VRHNIKA, TEL.: 01/755 13 17

GSM: 041/420 200

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. – Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). – Blago vam lahko pošljemo po bitri pošti.

NOVO: Pri nakupu desetih panjev vam podarimo prašilček.

V ZALOGI:

- panji AŽ (9s, 10s, 12s)
- prašilčki (5s, 7s)
- lipovi satniki
- zaklade Debelak (9s, 10s)
- pitalniki Frančič
- distančni vložki
- vehe za povezavo AŽ-panjev
- trietažni AŽ (10 s)
- AŽ-Kozinc 11 + 3

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo »Slovensko čebelarско društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko« leta 1898.

Izdaja ga Čebelarška zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Tel.: tajništvo (01) 729 61 00, uredništvo: (01) 729 61 14 (Janez Mihelič, GSM: 040/209 004), faks: (01) 729 61 32.

Elektronska pošta: tajnik Anton Tomec: anton.tomec@cebelarska-zveza-slo.si – pisarna Barbara Zajc: barbara.zajc@cebelarska-zveza-slo.si –

urednik Janez Mihelič: cebelarska.zveza.slo@siol.net

Izdajateljski svet: Lojze Peterle, Marjan Debelak, dipl. inž. arh., Janez Mihelič, univ. dipl. biol., dr. Jože Šnajder, dr. Janez Poklukar in dr. Aleš Gregorc.

Uredniški odbor: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., dr. Jurij Senegačnik, doc. dr. Janez Poklukar, mag. Mira Jenko - Rogelj,

Marjan Debelak, univ. dipl. inž. arh., Čebelarški mojster Franci Marolt in dr. Aleš Gregorc.

Glavni in odgovorni urednik: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2003 za nečlane je 9.000,00 SIT. Posamezna številka stane 800 SIT za člane oz. 850 SIT za nečlane skupaj z 8 % DDV.

Članarina skupaj z naročnino za Slovenski čebelar je 7.700 SIT. Člani lahko objavijo en brezplačen oglas (20 besed) na leto, nadaljnja beseda je 60 SIT.

Reklamni oglasi: Cela barvna stran na ovitku 120.000 SIT, v sredini 72.000 SIT, pol strani 36.000 SIT, tretjina strani 24.000 SIT, četrti strani 16.800 SIT, pasica 4.000 SIT.

Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %.

Splošni oglasi po 50 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 18300-0013332037, matična številka ČZS: 5141729, davčna številka ČZS: 81079435, šifra dejavnosti: 91.120.

Za naročnike iz tujine – devizni račun: IJ BANI 2X-900-27260-6274/0 – je letna naročnina 40 USD.

Priprava za tisk: Prepress, d.o.o., Ljubljana, tisk: Tiskarna Ljubljana, d.d., 1295 Ivančna Gorica.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debelak, dipl. inž. arh.

ČEBELARSTVO RIHAR - KOČJAN

Robert Kocjan s. p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova

tel./faks: ++386(0)1/364 11 06

GSM: 031/351 964

e-pošta: robineli@sint.net

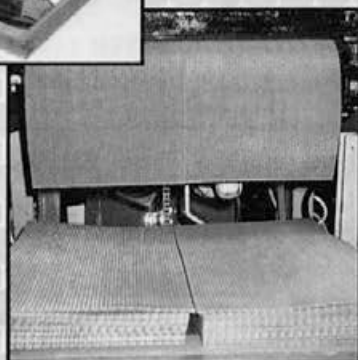
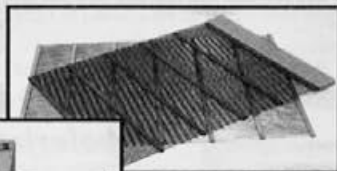
Izdelujemo:

- žične maticne rešetke
- testne mreže
- plastična obešala
- plastične odtočne pipe
- plastična razstojšča
- čebelarke lopatke
- lovilce rojev (lesice)
- sladkorne pogače
- rogljičene satnike iz lipe
- žico za žičenje

Storitve:

- kuhamo voščine (1.10. - 15.4.)
- meljemo sladkor

Izdelujemo kakovostne hladnovaljane satnice vseh dimenzij. Vosek steriliziran. Vosek in voščine menjamo za satnice takoj.

NOVO - NOVO - NOVO - NOVO

Odpri smo trgovino z vso preostalo
čebelarstvo opremo.

delovni čas:
ponedeljek - petek od 8 - 12 in od 15 - 18 ure
sobota od 8 - 12 ure

Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico
priznamo popust!

ZMERNOST CEN - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU